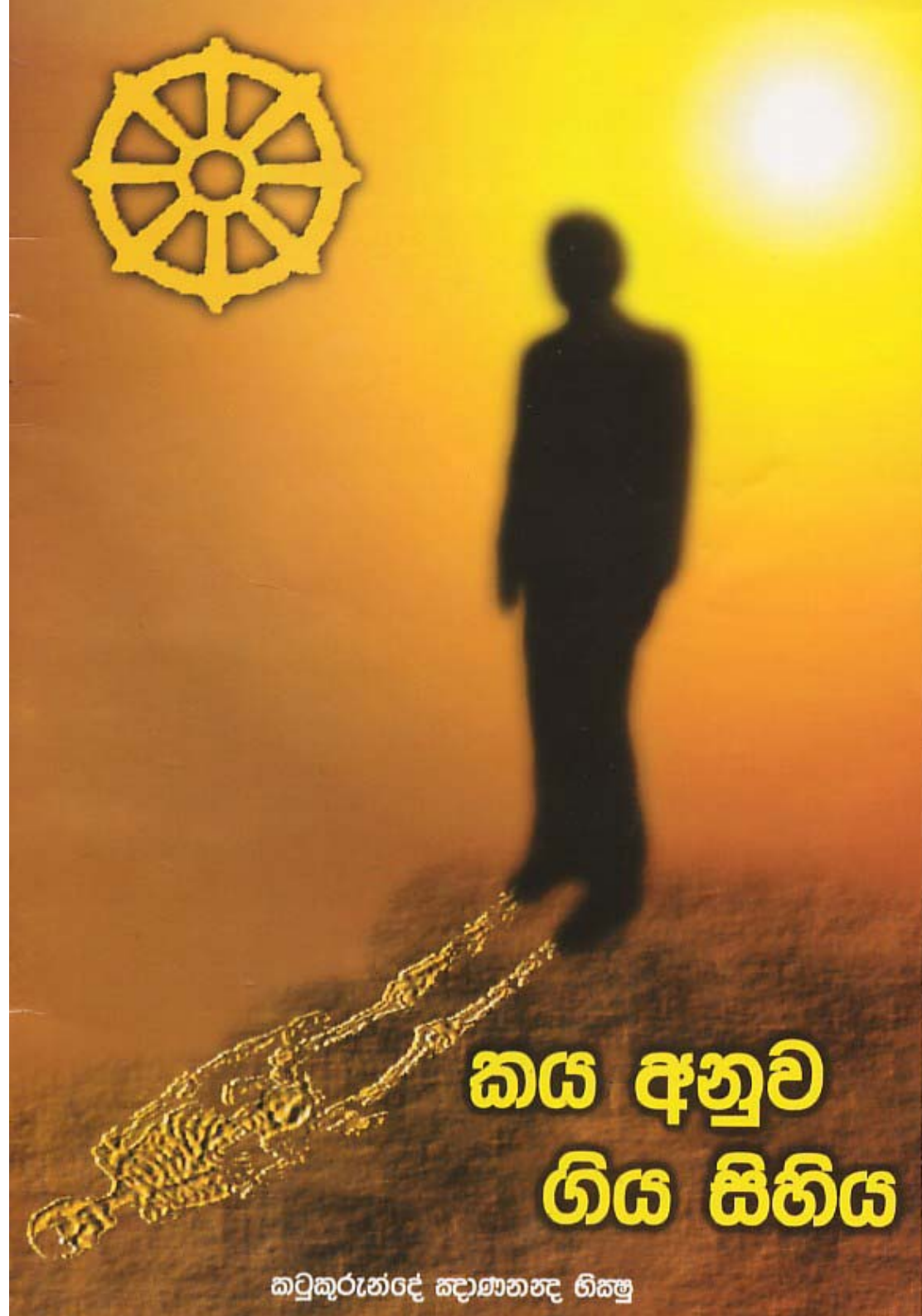

'කය අනුව ගිය සිතිය'

කය අනුව ගිය සිතිය

කටුකුරැන්දේ සදාභානඤා ගිසමු

කය අනුව ගිය සිහිය

(‘පහන් කණුව’ දෙසුමකි)

කටුකුරුන්දේ කුණාහනඳු හිසමු

පොත්ගුලුගල ආරණ්‍ය සේනාසතය
‘පහන් කණුව’
කන්දේගෙදර,
දේවාලේගම

ISBN 955-1255-03-8

ප්‍රකාශනය
ධර්ම ගුණිම මුද්‍රණ භාරය

2008

ධම්දානයකි

මුදලට විකිණීම සපුරා තහනම් වෙයි.

ප්‍රථම මුද්‍රණය	-	2002
දෙවන මුද්‍රණය	-	2004
තෙවන මුද්‍රණය	-	2005
සිවුවන මුද්‍රණය	-	2005
පස්වන මුද්‍රණය	-	2006
සවන මුද්‍රණය	-	2007
සත්වන මුද්‍රණය	-	2008

පොත ලබාගත හැකි ස්ථාන

1. පොත්ගුලුගල ආරණ්‍ය සේනාසතය
‘පහන් කණුව’ කන්දේගෙදර, දේවාලේගම.
2. රෝයල් ඉන්ස්ටිටියුට්,
191, හැව්ලොක් පාර, කොළඹ 5.
3. ඩී.ටී. වේරගල මහතා
422, වැලිපාර, තලවතුගොඩ
4. අනුර රූපසිංහ මහතා
27, කොළඹ විදිය, මහනුවර.
5. හේමා රූපසිංහ මිය
26, හැව්ලොක් පාර, ගාල්ල.
6. මහා භාරකාර දෙපාර්තමේන්තුව
2, බුලර්ස් පවුමග, කොළඹ 07.

වෙබ් අඩවිය: www.seeingthroughthenet.net

මුද්‍රණය

කොලීට් ප්‍රින්ටර්ස්
17/2, පැහිරිවත්ත පාර, ගංගොඩවිල,
නුගේගොඩ.
දුරකතනය: 011-4870333

ගැඳිත්වීම
(ප්‍රථම මුද්‍රණය)

මේ බුදුසසුනෙහි අගසවු තනතුර දරු ශාරීපුත්‍ර මහා ස්වාමීන්වහන්සේගේ නුවණ මෙන්ම ගුණයද ගැඹුරුය. උන්වහන්සේගේ වර්තය අතිශයින්ම ආදර්ශවත්ය. ඒ උදාර වර්තාදර්ශය පිළිබිඹු කරන අපූර්ව 'සිංහනාදයක්' මෙම පහන් කණුව දෙසුම තුළින් රැවි පිළිඳවී දේ. සිංහනාදයට පසුබිම්වන කායගතාසනි භාවනාව කෙරෙහි අවධානය යොමු කරැවීමේ විශේෂ අරමුණ ඇතිව මෙම දෙසුම කුඩා පොතක් වශයෙන් මෙසේ එළිදක්වේ.

ධම්මදානයක් ලෙස පොත පළකරවීමට ඉදිරිපත්වූ, දේවාලේගම සැදහැවත් ඩබ්. එස්. රාමනායක මහත්මිය ඇතුළු දරු පිරිසට එයින් ජනිත කුශලය පරම ශාන්ත උතුම් අමා මහ නිවන්සුව පසක් කරගැනීම පිණිසම හේතු වාසනා වේවායි පතමු.

මෙයට
සසුන් ලැදී,
කටුකුරැන්දේ සරණනන්ද හිඤ්ඤ

පොත්ගුල්ගල ආරණ්‍ය සේනාසනය
'පහන් කණුව'
කන්දේගෙදර
දේවාලේගම
(2545) 2001 ජුනි 08.

කය අනුව ගිය සිහිය
(සත්වන මුද්‍රණය)

දෙරගමුවේ දීඝභවතුර අංක 86 හි නිවැසි ඒ. දීඝභවතුර මහතා සහ ආර්.එම් ඕන් මැණිකේ මහත්මිය පරලෝ සැපත් සිය මවු පියවරුන්ට සහ දිලානි දියණියට පින් පිණිසත් ආර්.එම්. කරුණාරත්න මහතාට නිරෝගි සුව පතමිනුත් ධම්දන වශයෙන් මෙම සත්වන මුද්‍රණය එළිදක්වීමට ඉදිරිපත් වූයෙන් ධම්දනමය කුශලය ඔවුන් සැමටම පරම ශාන්ත උතුම් නිවාණාවබෝධය පිණිස උපනිශ්‍රය සම්පතක්ම වේවායි පතමු.

- සම්පාදක
(2551) 2008 ජනවාරි

ප්‍රකාශක නිවේදනය

අතිපූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඥාණනන්ද ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ "නිවනේ නිවීම" දේශනා මුද්‍රණය කොට, ඒ පිළිබඳව උනන්දුවක් දක්වන අයහට එම දහම් පොත් ලබාදීමේ මූලික අදහස අප තුළ ඇතිවී මුත්, මුද්‍රණය සඳහා වැය වන මුදල උපයා ගැනීම ප්‍රශ්නයක් විය. එය විසඳීම පිණිස අප කිහිප දෙනෙක් යෝජනා කළේ වැයවන මුද්‍රණ වියදම පමණක් අය කර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් වූ මිලකට එම දහම් පොත් විකිණීමයි. එහෙත්, අපගේ එම යෝජනාව ගරු ඥාණනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ එකඟතාව ප්‍රතික්ෂේප කරමින් "ධර්මය මිල කරන්න බැහැ. එය අවශ්‍ය අයහට නොමිලේ ලබා ගැනීමට හැකිවිය යුතුයි...." කීහ.

එබැවින් උන්වහන්සේ අදහස් කළ පරිදි මූලිකම මුද්‍රණය කළ "නිවනේ නිවීම" දේශනා මාලාව සඳහා වියදම් ලබා ගැනීමේ වැඩ පිළිවෙලක් වශයෙන් රෝයල් ඉන්ස්ටිටියුට් හි අධිපති ජී.ටී.බණ්ඩාර මහතා විසින් මහා භාරකාර දෙපාර්තමේන්තුවෙහි "ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය" නමින් අරමුදලක් අරඹනු ලැබීය. එවකට මහා භාරකාර ධුරය දැරූ යූ. මාපා මහතාගේ අදහසක් අනුව පිහිටුවන ලද එකී භාරයෙහි අරමුණ වූයේ මෙම පූජ්‍ය ක්‍රියාව ඉටුකර ගැනීම සඳහා දායක වීමට කැමති අයහට මුදලින් කෙරෙන තම පූජ්‍යාධාර එම භාරයට බැර කිරීමට අවස්ථාව සලසා දීමයි.

1997 වසරේදී ඇරඹුණු මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය මගින් පූජ්‍ය ඥාණනන්ද හිමියන්ගේ දේශනා 33 කින් යුත් "නිවනේ නිවීම" වෙළුම් 11 කින් මුද්‍රණය කොට නොමිලේ බෙදා දීමට අමතරව පසළොස්වක පොහෝ දිනයන්හිදී පහත් කණුව සෙනසුන වෙත රැස්වෙන උපාසක උපාසිකාවන් සඳහා උන්වහන්සේ විසින් කෙරෙන ධර්ම දේශනා "පහත් කණුව ධර්ම දේශනා" නමින් මේ වන විට ග්‍රන්ථ 5ක් පළකොට තිබේ. එතැනින් නොනැවතී උන්වහන්සේගේ අනෙකුත් සිංහල සහ ඉංග්‍රීසි ග්‍රන්ථ එසේම ධර්ම දාන වශයෙන් පළකිරීමට හැකිවීම ඊට දායක වූ අප සෑමගේ ඉමහත් සතුටට හේතුවිය.

අති පූජ්‍ය ඥාණනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේගේ එම ධර්ම දේශනා අගයමින් එම සත්කාර්යය නොනවත්වා කරගෙන යෑම පිණිස දායක භවතුන්ගෙන් අප වෙත ලැබෙන පැසසුම් සහිත ප්‍රතිචාරය නිසාම ඒ අයගේ පහසුව පිණිස අප විසින් මෑතකදී "ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය" නමින් සම්පත් බැංකුවේ නුගේගොඩ ශාඛාවේ අංක 0003 6000 1415 දරණ ජංගම ගිණුම විවෘත කරන ලදී.

අති පූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඥාණනන්ද හිමියන් විසින් පහදා දෙනු ලබන නිර්මල බුදු දහම ඔබ අතට පත් කිරීම අපගේ එකම අරමුණයි. ඊට ඔබගෙන් ලැබෙන දායකත්වය ඉමහත් කුලලයකි. අපට ඉමහත් ධෙධර්යයකි.

මෙම වටිනා ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය කොට බෙදා හැරීමේ සම්පූර්ණ කාර්යභාරය ජී.ටී. බණ්ඩාර මහතා විසින් රෝයල් ඉන්ස්ටිටියුට් හි පින්වත් නිලධාරීන්ගේ සහායද ඇතිව වෙහෙස මහත්සි නොබලා ඉටුකර දීම ගැන අපගේ බලවත් ප්‍රසාදය මෙහිලා විශේෂයෙන්ම සඳහන් කළයුතු වේ.

මෙයට,
සසුන් ලැදී
ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරකාර මණ්ඩලය

2, බුලර්ස් පටුමග
කොළඹ 07.
1997 ජූලි 1

ධම් ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය මගින් පළකැරෙන ග්‍රන්ථ මුද්‍රණයට දායක වීම

අති පූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඤාණනන්ද ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ විසින් දේශිත නිර්මල බුදු දහම, "නිවනේ නිවීම" සහ "පහත් කණුව ධර්ම දේශනා" නමින් පළ වී ඇති දහම් පොත් තුළින් මේ වන විටත් ඔබ ඇතැම් විට කියවා තිබිය හැක.

එම ස්වාමීන් වහන්සේගේ ධර්ම දේශනා හැකි පමණ මුද්‍රණය කොට නොමිලේ බෙදා දීම ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරයේ අරමුණයි.

මෙතෙක් එම භාරය මගින් පළකොට ඇති ධර්ම ග්‍රන්ථ එකී ග්‍රන්ථ වල අවසාන පිටුවෙහි දක්වා ඇත.

මෙම මහඟු පුණ්‍ය ක්‍රියාව සඳහා දායක වීමට කැමති පින්වතුන්, පහත සඳහන් උපදෙස් පිළිපැදීම මැනවි.

1. වෙස්පත්/මුදල් ඇනවුම් මගින් එවන සියලු ආධාර "ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය" නමින් සම්පත් බැංකුවේ නුගේගොඩ ශාඛාවේ අංක 0003 6000 1415 දරණ ගිණුමට බැර කිරීම පිණිස පහත සඳහන් ලිපිනයට එවිය හැකිය.
2. දිවයිනේ පිහිටි ඕනෑම සම්පත් බැංකු ශාඛාවක් මගින් ඔබගේ ආධාර මුදල් ඉහත සඳහන් ගිණුමට බැර කල හැක.
3. කෙසේ වුවද, ඔබගේ පහසුව පිණිස සියලු පුණ්‍යාධාර කොළඹ 05, හැව්ලොක් පාරේ අංක 191 හි පිහිටි රෝයල් ඉන්ස්ටිටියුට් ආයතනයේ ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය වෙනුවෙන් පිහිටුවා ඇති අංශයටද බාර දියහැක.
4. මෙම භාරය මගින් නිකුත් කැරෙන ධර්ම ග්‍රන්ථ මගින් ඔබගේ දායකත්වය වරින් වර දායක භවතුන්ගේ දනගැන්ම සඳහා පළ කරනු ඇත.
5. ඔබ විසින් කරනු ලබන ආධාරය බැංකු ගිණුමට බැර කරන විට ඒ සඳහා නිකුත් කරනු ලබන කුචිතාන්සියෙහි ඡායා පිටපතක් පහත සඳහන් ලිපිනයට එවීමෙන් මෙම ධර්ම දානමය කටයුත්තට දායක වන ඔබගේ නම සහ දායක මුදල අප විසින් වරින් වර පළ කරන දායක ලැයිස්තුවෙහි ඇතුළත් කිරීම කළ හැකිය.

ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය
රෝයල් ඉන්ස්ටිටියුට්
අංක 191, හැව්ලොක් පාර
කොළඹ 05

අමා ගහ

මහවැලි ගහ උතුරට හැරවීමෙන් පසු එතෙක් නිසරු මුඩු බිම් ලෙස පැවති පෙදෙස්වල සිදුවූයේ ඉමහත් වෙනසකි. පිපාසයට පැත්තිඳක් නොලබා සිටි ගොවිභූ පෙදෙස පුරා නිහඬව ගලා යන සිසිල් දිය දහරින් පිනා ගියහ. මැලවුනු ගොයම සරුව නිල්වත්ව කරලින් බර විය. මල් පලින් ගැවසීමක් තුරු-ලිය බලා සැනසෙන පෙදෙස් වැසියෝ තුටු කඳුළු වගුළහ.

දහම් අමා ගහ "උතුරට" හැරවීමේ වැඩ පිළිවෙළක් මෙයට තෙවසරකට පෙර ඇරඹුණි. දහම් පත-පොත තබා "එදා-වෙල" සඳහා වත් විය පැහැදුම් කිරීමට වත්-කමක් නැත්තෝ, නිහඬව නොමිලයේ ගලායන අමිල දහම් අමා දිය දහරින් සඳහම් පිපාසය සන්සිඳුවා ගත්හ. අර්ධ මිසිදිටු හැර, සැදැහැයෙන් සරුව, ගුණ නුවණින් බරව පිළිවෙත් මහට නැම් ගත්හ. ලොවී - ලොවුතුරු මල් පල නෙලා ගනිමින් හද පුරා පිරි බැකියෙන් නන් අයුරින් සොම්නස පළකළහ.

"ධම් ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය" නමින් දියත් කළ මෙම ධර්මදාන වැඩපිළිවෙල සඳහා අපගෙන් වැයවූයේ පිරිසිදු ධර්මදාන සංකල්පය පමණි. අමාගහ "උතුරට" හැරවූවෝ සසුන් ගුණ හඳුනන පරිත්‍යාගශීලී සැදැහැවත්හුමය. "නිවනේ නිවීම" පොත් පෙළ එළි දැක්වීමෙන් නොනැවතී "පහත් කණුව ධර්මදේශනා" පොත් පෙළෙහි "බර පැන" දැරීමටත්, දෙස් - විදෙස්වල දහම් පිපාසිතයින් උදෙසා අප අතින් ලියැවෙන අනිකුත් පොත - පත ඒ අයුරින්ම එළි දැක්වීමටත් ඔවුහු උත්සුක වූහ. "දෙන දේ පිරිසිදුවම දීමේ" අදහසින් අමිල වූ දහම ඊට නිසි ශෝභන මුද්‍රණයකින්ම ධර්මකාමීන් අතට පත් කිරීමට පියවර ගත්හ. මුද්‍රිත පිටපත් සංඛ්‍යාව අවසන්වනු හා සමගම "නැවත මුද්‍රණ" පළකිරීමෙන් දහම් අමා ගහ වියළී යා නොදීමට දැඩි අදිටනකින් ඇප කැපවූහ.

"පොත් අලෙවිය" පිළිබඳව මෙකල බහුලව දක්නට ලැබෙන වාණිජ සංකල්පයට පිටුපා, තභංචිවලින් තොරව, තමන් අතට නොමිලයේම පත් කැරෙන "දහම් පඬුර" තුළින් ධර්මදාන සංකල්පයෙහි අගය වටහා ගත් බොහෝ පාඨක පින්වත්හු තමන් ලද රස අහරක්, නැ-හිතවතුන් සමග බෙදා-හදා ගන්නාක් මෙන් නොමසුරුව අන් දහම් ලැදියනටද දී ධම්

දානයට සහභාගී වූහ. ඉහුදු නොනැවතී, ශක්ති පමණින් "ධම් ග්‍රන්ථ මුද්‍රණභාරයට" උරදීමටද ඉදිරිපත්වූහ, ඇතැමෙක් ලොකු කුඩා දහම් පොත් මුද්‍රණය කරවීමේ හා නැවත-නැවත මුද්‍රණය කරවීමේ බරපැන ඉසිලීමට පවා පසුබට නොවූහ.

සම්බුදු සසුන මේ ලක් පොළොවෙහි පවතින තාක් මේ දහම් අමාගහ ලෝ සතුන් සිත් සනහමින් නොසිඳී ගලා යේවා යනු අපගේ පැතුමයි.

“සධ්‍ධදානං ධම්මදානං ජිනාති”

මෙයට,

සසුන් ලැදි

කටුකුරැන්දේ සදාචාරානන්ද හිසඞු

පොත්ගුල්ගල ආරණ්‍ය සේනාසනය

'පහන් කණුව'

කන්දේගෙදර, දේවාලේගම

2000 ජුනි 05 (2544 පොසොන්)

“නමො තසස භගවතො අරහතො සමමා සමබුද්ධසස”

පට්ඨසමො නො විරුජ්ඣති
ඉන්ද්‍රියපමො තාදි සුඛතො
රහදොව අපෙතකඤ්ජමො
සංසාරා න භවනති තාදිනො
අරහනන වග්ග, ධ. ප.

සැදහැවත් පින්වතුනි

මේ පින්වතුන් හැම දෙනෙක්ම දන්නවා මේ ශාසනයේ අග්‍ර ශ්‍රාවක ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේ. බුදු පියාණන් වහන්සේ විසින් ඒ ශ්‍රාවකයින් අතර අග්‍ර ස්ථානයේ තබන ලද උත්තමයෙක්. උන් වහන්සේ මහා ප්‍රඥාවෙන් අග්‍ර වුනා වගේම තවත් මහ පුදුම විධියේ උදාර ගුණ සම්භාරයකින් සමන්විත උත්තමයෙක්. මෙත්‍රිය, කරුණාව, ඉවසීම. නිහතමානිත්වය, ගුරු ගෞරවය, කළගුණ සැලකීම ආදී විශාල ගුණ සම්භාරයකින් පිරුණු උත්තමයෙක්. බුදුපියාණන් වහන්සේ බොහෝ විට ඒ විදියේ ගුණ සම්භාරයෙන් යුතු තමන්ගේ ශ්‍රාවකයින් වහන්සේලාගේ ගුණ මතුකර දීමට නොයෙකුත් විධියට අවස්ථාවල් යෙදුවා. නොයෙකුත් ආකාරයට උන් වහන්සේලා - ඒ ශ්‍රාවකයින් වහන්සේලා - අරමුණු කරගෙන ධර්ම කාරණා ලෝකයට ප්‍රකාශ කළා. අන්ත ඒ විදියට ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේගේ එක්තරා විශේෂ ගුණයක් අරමුණු කරගෙන ලෝකයට දේශනා කළ ගාථාවක් තමයි අපි මේ මාතෘකා වශයෙන් තැබුවේ.

මේ ගාථාවට අදාළ සිද්ධියක් අපට ඉතාමත්ම ආදර්ශවත් නිහතමානිත්වයක් පෙන්වුම් කරන වටිනා සිද්ධියක්. බුදු පියාණන් වහන්සේ සැවැත්තුවර ජේතවනාරාමයේ වැඩ වාසය කළ එක් අවස්ථාවක ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේත් ඒ ජේතවනාරාමයේ වස් වසලා - වස් කාලයෙන් පස්සේ සංඝයා වහන්සේලාගේ වාර්ත්‍රයක් තිබෙනවා වාරිකාවේ වැඩීමේ - අන්ත ඒක නිසා ඒ විදියට සැරියුත් ස්වාමීන් වහන්සේ බුදුපියාණන් වහන්සේගෙන් අවසර ලබාගෙන ජනපද වාරිකාවේ පිටත් වෙන්න සුදානම් වුනා. උන්වහන්සේගේ පිරිස පමණක් නොවෙයි. තවත් සංඝයා වහන්සේලා උන්වහන්සේ සමග මේ වාරිකාවේ වඩින්න සුදානම් වෙන සිරිතක් තිබුණා.

ඒ උන්වහන්සේගේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය නිසා. ඉතින් මෙහෙම සුදානම් වන අතරේ යම්කිසි සංඝයා වහන්සේ නමක් ඒ වාරිකාවේ නොයායුතු නම් එබඳු අවස්ථාවල ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන්වහන්සේ “ඔය නම නවතින්න” කියලා විශේෂයෙන් කියනවා. බොහෝ විට ඒ නමින්ම කියලයි නවතන්නේ. නමුත් මේ අතරේ හිටියා එක්තරා අප්‍රකට විදියේ සංඝයා වහන්සේ නමක්. ඒ භාමුදුරුවෝ හිතනවා “දන් ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේ මගේ නමක් කියලා මටත් නවතින්න කියල කියනවා නම් හොඳයි” කියලා. ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේට මොන හේතුවකින් නමුත් එහෙම නම කියලා යන්න බැරිවුනා. එයින් දෙවිෂයක් ඇතිකර ගත්ත මේ හික්ෂුව.

ඒ වගේම ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේගේ සහල සිවුරු කොණ යන්නම් ශරීරයේ වැදුණු අවස්ථාවකුත් තිබුණා. මේ දෙක ඇති ඉතින් මේ පුද්ගලයාට. ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේ කෙරෙහි ද්වේශයක් ඇති කරගෙන, වෛරයක් ඇතිකර ගෙන, බලාගෙන සිටියා ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන්වහන්සේ ජේතවනාරාමයේ සීමාවෙන් නික්මෙන තුරු අර පිරිසත් එක්ක. නික්මුණු හැටියේ ගිහිල්ලා බුදු පියාණන් වහන්සේට පැමිණිලි කරනවා.

“භාග්‍යවතුන් වහන්ස, අන්ත අර ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අග්‍ර ශ්‍රාවකයා කියලා මාන්නයෙන් මගේ මේ කන්පෙත්තට (තද කණේ පහරක් දුන්නා කියන එකයි අදහස) මේ කන්සිල කැඩෙන තරම් වේගයෙන් පහරක් දීලා සමාකර නොගෙන පිටත් වුනා” කියලා.

එකකොට බුදු පියාණන් වහන්සේ වහාම පණිවුඩයක් ඇරියා හික්ෂුවක් අත “ගිහිල්ලා ශාරීපුත්‍රට එන්න කියන්න” කියලා. මුගලන් මහරහතන් වහන්සේත්, ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේත් තේරුම්ගත්තා ‘මේ බුදු පියාණන් වහන්සේ මේකෙ නඩුවක්, මෙතන අයුතු නඩුවක් විසඳන්න නොවෙයි. මේ ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේගේ ගුණ ප්‍රකාශයට යොදාගත්තු මොකක් නමුත් අවස්ථාවක් වෙන්න ඕනෑ’ කියලා හිතාගෙන උන්වහන්සේලා කළේ මොකක්ද, කුටියෙන් කුටියට යමින් “එන්න, එන්න ආයුෂ්මතුනි. එන්න, එන්න ආයුෂ්මතුනි, අන්ත ශාරීපුත්‍ර ආයුෂ්මතුන් වහන්සේ සිංහනාද කරනවා ඇති බුදු පියාණන් වහන්සේ ඉදිරියේ” කියලා පිරිස කැඳවුවා.

ඉතින් ඒ විදියට පිරිසත් රැස් වුනා. ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේත් බුදු පියාණන් වහන්සේ ලඟට ඇවිල්ලා වැදලා එකත්පස්ව සිටියාම බුදු පියාණන් වහන්සේ අහනවා “ඇත්තද ශාරීපුත්‍ර මේ හික්ෂුවට මේ කණේ පහරක් දීලා සමාකරවා නොගෙන ගියා කියන්නේ?” කියලා. එකකොට

ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේ “නෑ මම එහෙම කළේ නෑ” නොකියා ඒ වෙනුවට මොකක්ද කළේ. උන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කරනවා මෙහෙම දීර්ඝ දේශනාවක්.

“භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් භික්ෂුවක් හරිහැටියට කායගතා සතිය වඩලා පුරුදු කරලා නැත්නම්, නිතරම කායගතා සතිය සිතේ පිහිටලා නැත්නම්, අන්ත එබඳු භික්ෂුවක් තමයි තමන්ගේ සබ්බත්ථවාරීන් වහන්සේ නමකට මේ විදියේ යම්කිසි ගැටීමක් කරලා සමාකරවා නොගෙන වාරකාවේ වඩින්නේ” කියලා.

ඊළඟට තමන් වහන්සේගේ ආකල්පය - තමන් වහන්සේ කෙබඳු කෙනෙක්ද කියන එක, දක්වනවා උපමා නවයකින්. මහ පුදුම උපමා නවයකින්. මේ පින්වතුන් ඒවා මතක තියා ගන්න උත්සාහ කරන්න.

පළමුවැනි උපමාව - “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මහ පොළොවෙහි මනුෂ්‍යයින් පිරිසිදු දේක් දමනවා. අපිරිසිදු දේක් දමනවා. අසුවික් දමනවා. මුත්‍රාක් දමනවා. කෙළක් දමනවා. සැරවක් දමනවා. ලේක් දමනවා. නමුත් මහ පොළව එයින් පීඩාවකට, ලජ්ජාවකට, පත්වෙන්නේ නෑ. හිරිකිතයක් ඇතිකර ගන්නේ නෑහැ. අන්ත ඒ වගේ මමත් මහ පොළව හා සමාන වූ පුළුල් වූ, මහත් වූ, ඒ වගේම අප්‍රමාණ වූ, අවෙරි වූ, පීඩාවට පත් නොවූ, සිතකින් වාසය කරනවා. “ඒ පළමුවැනි උපමාව. මහපොළව හා සමාන සිතකින් මා වාසය කරනවා.” කියලා ආයෙත් ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේ අර පාඨයක් කියනවා. (අපි ඒක නැවත නැවත නොකිව්වත් මේ පින්වතුන්ට හිතා ගන්න පුළුවනි.)

“භාග්‍යවතුන් වහන්ස යම් භික්ෂුවක් හරියට කායගතා සතිය වඩලා නැත්නම් කය අනුව ගිය සිහිය, ඒ භාවනාව හරියට වඩලා නැත්නම්. එබඳු භික්ෂුවක් තමයි අර විදියට තමන්ගේ සබ්බත්ථවාරීන් වහන්සේ කෙනෙකුට පීඩාවක් කරලා සමා කරවා නොගෙන පිටත් වෙන්නේ” කියලා.

ඊළඟට ඔන්න දෙවන උපමාව දක්වනවා. “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ජලයේ මිනිසුන් පිරිසිදු දේක් හෝදනවා, අපිරිසිදු දේක් හෝදනවා, අසුවික් හෝදනවා, මුත්‍රාක් හෝදනවා, කෙළක් සෝදනවා, සැරවක් සෝදනවා, ලේක් සෝදනවා, නමුත් ජලය එයින් පිළිකුළක් පීඩාවක්, ඇති කර ගන්නේ නෑහැ. හිරිකිතයක් ඇතිකර ගන්නේ නෑහැ. අන්ත ඒ වගේ ජලය හා සමාන වූ පුළුල් වූ, මහත්

වූ, අප්‍රමාණ වූ, අවෙරි වූ, පීඩාවට පත් නොවූ, සිතකින් මා වාසය කරනවා” කියලා ජලය උපමා කොට වදාලා.

ඊළඟට තුන්වෙනුව දක්වනවා, “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ගින්න අපිරිසිදු දේක් දවනවා. පිරිසිදු දේක් දවනවා, අසුවි, මුත්‍රා, කෙළ, සැරව, ලේ ආදී හැම එකක්ම දවනවා. නමුත් එයින් ගින්න පිළිකුළක් ඇති කර ගන්නේ නෑහැ. හිරිකිතයක් ඇතිකර ගන්නේ නෑහැ. “මට මේක දවන්න බැහැ” කියන්නේ නෑහැ. අන්ත ඒ විදියට ගින්න හා සමාන වූ, පුළුල් වූ, මහත් වූ විපුල වූ, අප්‍රමාණ වූ, අවෙරි වූ, සිතකින් මා වාසය කරනවා.”

ඒ විදියටම “ භාග්‍යවතුන් වහන්ස, හුළඟ අපිරිසිදු දේක් අරගෙන හමනවා. පිරිසිදු දේක් අරගෙන හමනවා. අසුවි, මුත්‍රා, ලේ. සැරව, කෙළ ආදී හැම එකක්ම වුනත් ඒවාත් අරගෙන සුළඟ හමනවා. ඒ එකකින් වත් පීඩාවට පත් වන්නේ නෑහැ. ලජ්ජාවට පත්වන්නේ නෑහැ. අන්ත ඒ වගේ මමත් සුළඟ හා සමාන පුළුල් වූ, මහත් වූ, අප්‍රමාණ වූ, අවෙරි වූ, පීඩාවට පත් නොවූ, පීඩාකාරී නොවූ, සිතකින් වාසය කරනවා.”

ඒ ධාතු සතර පිළිබඳව ඒ විදියට ප්‍රකාශ කරලා, ඊළඟට උන්වහන්සේ ප්‍රකාශ කරනවා. “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, පිස්නාකඩ - ඒ කියන්නේ දූවිලි කුණු ආදිය පිහින්න තියන රෙදිකඩ - පිස්නාකඩකින් මනුෂ්‍යයන් පිරිසිදු දේක් පිස දමනවා, අපිරිසිදු දේක් පිස දමනවා, අසුවි, මුත්‍රා, කෙළ, සැරව, ලේ පවා පිස දමනවා. නමුත් එ පිස්නාකඩ කිසියෙක් ඒවා පිළිබඳව ලජ්ජාවක්. පීඩාවක්, ද්වේෂයක්, ඇතිකර ගන්නේ නෑහැ. අන්ත ඒ වගේ මමත් මේ පිස්නාකඩ හා සමාන වූ, පුළුල් වූ, මහත් වූ, අප්‍රමාණ වූ, අවෙරි වූ, පීඩාවට පත් නොවූ, සිතකින් වාසය කරනවා. කියලා.

ඊළඟට දක්වන්නේ හයවැනි උපමාව:

“භාග්‍යවතුන් වහන්ස, දන් ඔය සැරවෙල් දරුවෙක් හෝ දැරියක් නගරයකට ගමකට හෝ නියම් ගමකට ඇතුළු වෙන කොට පැසක් අතින් අරගෙන, වැරහැලි කඩක් ඇඳගෙන, ඉතාමත් නිහතමානීව ඇතුළු වන්නේ යම්සේද, අන්ත ඒ වගේ මමත් සැරවෙල් දරුවකු හා සමානව නිහතමානීව වාසය කරනවා. ඒ විදියටම විපුල වූ, මහත් වූ, අප්‍රමාණ වූ, අවෙරි වූ, කරදරයට පීඩාවට පත් නොවූ, සිතකින් - ඒ සැරවෙල් දරුවකු හා සමාන සිතකින් - මා වාසය කරනවා.”

හත් වෙනුවට දෙන්නේ අං කැඩුන ගොනා පිළිබඳ උපමාව. "නගරයක කඩමංඬියක ඉන්න අහිංසක අං කැඩිවිට ගොනෙක් වීදියෙන් වීදියට යන අතරේ ඒ ඉන්න මනුෂ්‍යයන්ට තමාගේ අං වලින්වත් පාදයෙන්වත් හිංසාවක් කරන්නේ නැහැ. අන්න ඒ වගේ මමත් අං කැඩුන ගොනෙක් වගේ ඉතාමත්ම අහිංසකව නිහතමානීව ජීවත් වෙනවා."

ඊළඟට අටවැනි උපමාව දක්වනවා :- "භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම්සේ ඉතාමත්ම හැඩ වැඩ ඇතිව සිටින්නට කැමති තරුණයෙක් හෝ තරුණියක් තරුණ ස්ත්‍රියක් හෝ තරුණ පුරුෂයෙක් - හොඳට නාල කියලා ඉන්න වෙලාවේ කවුරුවත් බෙල්ලේ එල්ලුවොත් බලුකුණක් හරි, සර්ප කුණක් හරි, මිණි කුණක් හරි, එයින් ඉතාම ලජ්ජාවට පීඩාවට පත්වන්නේ යම්සේද, හිරිකිතක් ඇති කරගන්නේ යම්සේද, එසේම මම මේ කුණු කය නිසා පීඩාවක් ඇති කර ගන්නවා. ලජ්ජාවක් ඇති කර ගන්නවා." පීඩාව කියලා කියන්නේ එතන ලජ්ජාවක් ඇතිකර ගන්නවා. මාන්නයක් ඇතිකර ගන්නේ නැහැ. කියන එකයි අදහස. මේ කුණු කය - මේක ගැන මම සලකන්නේ හරියට අර කියාපු සර්ප කුණක් බලුකුණක් මිනිකුණක් හැටියටයි කියලා ඒ උපමාව දක්වනවා.

ඊළඟට නව වැනි උපමාව දක්වනවා :- "එසේම භාග්‍යවතුන් වහන්ස දැන් මේද හැලියක් - (සමහර විට ඒකට අමු මස් හැලියක් කියලත් කියන්න පුළුවනි.) ලොකු කුඩා සිදුරු ඇති උඩින් යටින් උතුරන අමු මස් හැලියක් කෙනෙක් අරගෙන යන්නේ කොහොමද - (ඒ කියන්නේ ඉතාම පිළිකුලින්. හැම තැනම ඒක වැගිරෙනවා යන යන තැන) - අන්න ඒ වගේ මම මේ ශරීරය පරිහරණය කරන්නේ ආඩම්බරයකින් උදම් වෙලා නොවෙයි. අන්න ඒ කුණු මස් හැලියක්, උඩින් යටින් උතුරන සිදුරු ඇති එකක් වගෙයි, මගේ මේ ශරීරය ගෙතියන්නේ" කියලා ඒ වීදියට උපමා නවයකින් උන් වහන්සේගේ නිහතමානීත්වය ප්‍රකාශ කොට වදාළා.

එහෙම ප්‍රකාශ කරනකොට අර හික්ෂුවට දාඩිය දාලා ඒ හිටිය අසුනේ ඉන්න බැරි වුනා. ඒ සැරේ නැගිටලා ඇවිල්ලා බුදු පියාණන් වහන්සේට වන්දනා කළා. ඒ අතරේ අර සංඝයා වහන්සේලාට විශාල සංවේගයක් ඇති වුනා. මේ උපමා ප්‍රකාශ කරනකොට. ඉතින් ඊළඟට අර හික්ෂුව බුදු පියාණන් වහන්සේ ලඟට ඇවිල්ලා සමාව ඉල්ලුවා. "භාග්‍යවතුන් වහන්ස මගේ මෝඩකම නිසා මම මේ වැරදි වෝදනාවක් කළා ශාරිපුත්‍ර ආයුෂ්මතුන් වහන්සේට ඒ වැරද්ද වැරද්ද හැටියට පිළිගන්නා සේකවා! නැවත මම එබඳු වරදක් කරන්නේ නැහැ" කියලා.

ඉතින් බුදු පියාණන් වහන්සේ "එසේම මහණ, නුඹේ මෝඩකම නිසයි ඒ වීදියේ දෙයක් කීවේ. ඒ වැරද්ද ප්‍රකාශ කළ නිසා අපි ඒක පිළිගන්නවා නැවත හික්ෂීම සඳහා. මේ ආයතී විනයේ, මේ ආර්ය ශාසනයේ. යම් කෙනෙක් වැරද්ද වැරද්ද හැටියට පිළිඅරගෙන නැවත හික්ෂීමට ප්‍රතිඥාව දෙනව නම්. ඒක එපමණින්ම වැඩිමක්, දියුණුවක්". කියලා ඒ වීදියට බුදුපියාණන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කොට වදාළා. ඉතින් මේ සිද්ධිය වුනාට පස්සේ සංඝයා වහන්සේලා අතර කතා කෙරෙනවා "අපොයි, ශාරිපුත්‍ර ස්වාමීන්වහන්සේ මේ තරම් ගුණ සම්භාරයකින් යුක්ත කෙනෙක් නේද? ප්‍රඥාවෙන් අග්‍ර ස්ථානය ලැබුනාට මොකද මේ තරම් නිහතමානීත්වයක් තියෙනවා නේද?" කියලා ලොකු සංවේගයකින් කපා කරමින් ඉන්න අතරේ බුදුපියාණන් වහන්සේ "මොකක්ද මහණෙනි, මේ කතා කරන්නේ" කියලා අහලා අන්න ඒ අවස්ථාවේ තමයි "මහණෙනි, මේකේ පුදුමයක් නැහැ. මේ ශාරිපුත්‍ර මෙන් මෙබඳු කෙනෙක්" කියලා උපමා තුනකින් බුදු පියාණන් වහන්සේ ශාරිපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේගේ උතුම් ගුණ මතුකරලා දෙනවා අර කලින් ප්‍රකාශ කළ ගාථාවෙන්.

'පයවීසමෝ' පොළව හා සමාන වූ සිතක් ඇති. ඊළඟ උපමාව මොකක් ද? 'ඉන්ද්‍රබාහු' ඉන්ද්‍රබාහු - දන් මේ කාලෙ නම් ඒ වචනේ තේරුම් ගන්න අමාරු ඇති. ඉන්ද්‍රබාහු කියන්නේ අතීතයේ නගර ඉදිරිපිට තිබුණා, මහා කණුවක්. ඒ කණුව වැඩි හරියක් පොළව යට හොඳට ස්ථිරසාර විධියට හිටවුනු කණුවක්, අන්න ඒ ඉන්ද්‍රබාහු වගේ නොසෙල්වන ස්වභාවය. එකකොට මහ පොළව හා සමාන වූ, ඉන්ද්‍රබාහු හා සමානවූ 'තාදී සුබ්බතෝ' 'තාදී' කියන ගුණය අෂටලෝක ධර්මයෙන් කම්පා නොවෙන ඒ රහතන් වහන්සේලා පිළිබඳව, එහෙම නැත්නම් ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ උත්තමයාණන් වහන්සේලා පිළිබඳව බොහෝ විට යෙදෙන පදය "තාදී". අෂටලෝක ධර්මයෙන් කම්පා නොවෙන ස්වභාවය දක්වීමටයි "තාදී" පදය යොදන්නේ. ඒකේ සාමාන්‍ය අදහස නම් 'එසේ වූ', 'එහෙවූ' වෙනස් නොවන කියන එකයි. අන්න ඒ ගුණය දක්වීමටයි මේ ඉන්ද්‍රබාහු උපමාව යොදන්නේ. ඉන්ද්‍රබාහු බඳුනු නොසැලෙන, අෂට ලෝක ධර්මය හමුවේ නොසෙල්වෙන, සිතක් ඇති. 'සුබ්බතෝ' කියල කියන්නේ හොඳ යහපත් පැවතුම් ඇති. 'රහදොව අපෙත කඳුමෝ' කියන්නේ මඩ ඉවත්කළ විලක් හා සමාන වූ. අන්න එබඳු ඒ පුද්ගලයා 'නො විරුජ්ඣති' විරුද්ධ වෙන්නේ නැත, විරෝධයක් ද්වේෂයක් ඇතිකර ගන්නේ නැත. ඒ තාදී පුද්ගලයාට, එසේවූ පුද්ගලයාට, සසර සැරිසැරීම් නැත. ඒකයි ඒ ගාථාවේ අදහස.

'පොළව හා සමාන සිතක් ඇති ඉන්ද්‍රබලයක් හා සමාන වූ යහපත් පැවතුම් ඇති මඩ ඉවත් කළ විලක් බඳු වූ එබඳු තැනැත්තා විරෝධයක් ද්වේෂයක් ඇති කර නොගනී. එබඳු තාදී පුද්ගලයාට සසර සැරිසැරීම් නැත්' ඒකයි අදහස.

ඉතින් මේ බුදු පියාණන් වහන්සේ දුන් උපමා තුනත් ඉතාම ගැඹුරුයි. මහපොළව ගැන ශාරිපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කළ කාරණා අනුවත් හිතාගන්න පුළුවන්. මහ පොළව, එහි පුළුල් බව, ඒ එක්කම අර උපේක්ෂා ගුණය, එතනින් පෙන්වුම් කරනවා. ඊළඟට ඉන්ද්‍රබලය අපි දැන් ප්‍රකාශ කළ ආකාරයට සථිරසාර බව, අෂටලෝක ධර්මයෙන් කම්පා නොවෙන ස්වභාවය. දැන්, විලක් බොර කරන්න පුළුවන් යට මඩ තිබෙනවා නම්. මඩ ඉවත් කරල තිබෙනවා නම් කොව්වර කුරුගැවත් බොර වෙන්නේ නැහැ. අන්න ඒ වගේ මේ මහා පාරමීපූර්ණ මේ අග්‍ර ශ්‍රාවකයන් වහන්සේගේ සිත කොයිතරම් පිරිසිදු ද කිවහොත්, මඩ ඉවත් කළ විලක් හා සමානයි. අන්න ඒකයි මේ ප්‍රකාශ කරන්නේ. බුදු පියාණන් වහන්සේ ඒ ගුණ සම්භාරය හකුළුවා දක්වනවා, ඒ ගාථාවෙන්. මේ ගාථාව අහලත් බොහෝ දෙනා මාර්ගඵල ආදියට පැමිණුනා කියලා කියවෙනවා.

ඉතින් මේක තුළින් අපි බලමු. මේ කථාන්තරයෙන් මේ ගාථාවෙන් සාමාන්‍ය අදහස අපි වටහාගන්නා. ඒක තව ටිකක් ගැඹුරට බලමු. අපට මෙයින් ගන්න පුළුවන් ප්‍රයෝජන මොනවාද කියලා. දැන් මේ කථාන්තරයේ සඳහන් වූනා අර ශාරිපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේට එන්න කියලා බුදු පියාණන් වහන්සේ පණිවුඩයක් අරිනකොට, මුගලන් මහරහතන් වහන්සේත් ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේත් සංඝයා වහන්සේලා කැඳවුවේ "එන්න, එන්න, ශාරිපුත්‍ර ආයුෂ්මතුන් වහන්සේ සිංහනාදයක් කරනවා." කියලයි. ඉතින් සමහරවිට අර සංඝයා වහන්සේලාත් එන්න ඇත්තේ ශාරිපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේගේ සිංහනාදය අහන්න. දැන් සිංහනාදය කියන එක මේ කාලේ වුනත් ඒ වචනෙ තනියම කීවොත් කෙනෙක් හිතන්නෙ මොකක්ද? මහා ආධිමිබරයෙන්, මාන්තයෙන් කරන තර්ජන ගර්ජන සමූහයක් තමයි සිංහ නාදය කියලා. කවුරුත් දන්නවනේ සිංහයා කෑගහනකොට අනික් ඔක්කොම සත්තු තිශ්ශබ්දයි. මහා ගෝර නාඩුවක්. ඉතිං එබඳු ඒ සිංහනාදයක් අහන්න බලාපොරොත්තුවෙනුයි අර සංඝයා වහන්සේලා පැමිණියේ. නමුත් අහන්න ලැබුන සිංහනාදය කොයි විධියේ දෙයක්ද? දැන් ඒක හොඳට සංසන්දනය කරලා බලන්න, සිංහනාදය පිළිබඳ ලෞකික සංකල්පයත්, අපේ ශාසනික සංකල්පයත්. ඒක තමයි ඔය උපමා නවයෙන් පෙන්වුම් කරන්නේ.

මහ පොළව හා සමාන - අර තරම් අසුචි මළ මුත්‍ර කොයි දේ දම්මත් ඉවසාගන්න පුළුවන් විදියේ, තත්ත්වය උපේක්ෂා ගුණය. ඒක මහ පොළව වගේ.

ඊළඟට, ඒ වගේම අර ධාතු සතර පිළිබඳව - පඨවි අපෝ තේජෝ වායෝ කියන ඒ හතරට අදාළ දේවල්. මේ පින්වතුන් එයින් තේරුම් ගන්නෙ මහපොළව, ජලය, ගින්න, සුළඟ හැටියට. ඒ හතරම, ඒවාට මිශ්‍රවෙන, ඒවා උඩ දමන, ඒවා හා සම්බන්ධ, ඒවායින් හෝදන, දේවල් පිළිබඳව උපේක්ෂාවක් තිබෙන්නේ. ඒවාට හරියට හිතක් තිබෙනවා කියලා හිතුවොත් අපට කියන්න පුළුවන්, මහ පුදුම උපේක්ෂාවක් තිබෙන්නෙ. කොයිවා දම්මත් ඉවසනවා. අන්න ඒ හා සමාන හිතක් කමාට තිබෙන්නේ කියලා ශාරිපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කළා.

ඊළඟට අර පිස්නාකඩ වගේය තමන් වහන්සේ, කියලා උන්වහන්සේ ප්‍රකාශ කළා. ඒත් අර උපේක්ෂාවයි. මේවායින් කැලඹෙන්නේ නැති ස්වභාවයයි. ඊළඟට ඔක්කොටෝම වඩා සංඝයා වහන්සේලාට විශාල සංවේගයක් ඇතිවුනා කියලා කියනවා අර සැඩොල් දරුවා පිළිබඳ උපමාවට. මොකද? අග්‍රශ්‍රාවකයන් වහන්සේ තමන් වහන්සේ සැඩොල් දරුවකුට උපමා කර ගන්නා නම් අපි කවුරු ගැනද හිතන්න තියෙන්නේ? අපි කාටද උපමා කර ගන්න පුළුවන් වෙන්නේ? අන්න ඒක නිසා තමයි එබඳු උපමා ගැන විශාල සංවේගයක් සහ පිරිස අතරේ ඇතිවුනා කියලා කියන්නේ. අං කැඩුණු ගොනා පිළිබඳව උපමාවෙන් විශේෂයෙන්ම අපට පෙනෙනවා සැරියුත් ස්වාමීන් වහන්සේ තුළ කොයි තරම් නිහතමානිත්වයක් තිබුණාද කියලා. තමන් වහන්සේ අනික් අයට පීඩා නොකරන ස්වභාවය දක්වුයේ නගරයක කඩමණ්ඩියක හැසිරෙන 'පිං ගොනෙක්' වගෙයි'. එහෙම නැත්නම් අර කාටවත් හිංසාවක් නොකර ඉන්න සතෙක් වගෙයි කීමෙන්.

ඊළඟට තමන්ගේ ශරීරය පිළිබඳව පිළිකුලක් ඇති කර ගත්තු ආකාරය "පිරිසිදුව ඉන්න කැමති හැඩවැඩව ඉන්න කැමති සත්‍රියකගේ හෝ පුරුෂයකුගේ ශරීරයේ යම්කිසි මිනිකුණක් සර්පකුණක් දම්මාම හිරිකිතයක් ඇතිකරගන්නවා වගේ මම මේ මගේ ශරීරය ඉතා පිළිකුල් සහිතවයි පරිහරණය කරන්නේ" කීවා. ශරීරය නිසා කොයි තරම් මාන්තයක් ඇතිකරගෙන තිබෙනවාද ලෝකයේ? උස් මිටිකම් නිසා, රූපය නිසා, ශක්තිය නිසා, තව නොයෙකුත් දේවල් නිසා. මේවා නිසා නේද වැඩිපුරම

ලෝකයා මාන්තය ඇතිකරගෙන සිටින්නේ? නමුත් ශාරීරික ස්වභාවික වහන්සේ තමන් වහන්සේගේ ශරීරය උපමා කර ගත්තේ අන්ත අර බල කුණට. බලකුණක් තමන්ගේ බෙල්ලේ දම්මාම හිරිකිතයක් ඇති කරගන්නවා වගේ ශරීරය ගැන පිළිකුලක් ඇතිවයි වාසය කරන්නේ.

ඒ වගේම අනිත් කාරණය - අර අමුමස් හැලියක්, මේද හැලියක්, උඩින් යටින් වැගිරෙන සිදුරු ඇති අමුමස් හැලියක් වගෙයි, මගේ මේ ශරීරය කියලා ඒ විදියට කය පිළිබඳව කලකිරීම - පිළිකුල. ඒ හැම එකක්ම අර කායගතා සතියට සම්බන්ධ කරලයි ශාරීරික ස්වභාවික වහන්සේ මේ උපමා වලින් දක්වුයේ. ඒ අනුව අපට හිතාගන්න පුළුවන් මේ කායගතා සතිය වැඩිම කොයිතරම් උපකාරවත් වෙනවද ලෝකයා තුළ තිබෙන මාන්තය දුරුකර ගැනීමට.

දන් අර හික්ෂුව අර තරම් වෝදනාවක් කළෙන් මාන්තය නිසා. අර පිරිස අතර තමන් අප්‍රකට නිසා බලාපොරොත්තු වුනා. "මගේ නම කියයි" කියලා. දන් බොහොම දෙනෙක් ඔය සභාවක් වුනාම සභාවකට යන්නේ යමක් කරලා - 'මගේ නම දන් දන් කියවෙයි' කියලා. ඒක නොකියවුනොත් ඔන්න මුණ නරක් වෙනවා. ඒ වගේ තමයි අර හික්ෂුවත්. 'ශාරීරික ස්වභාවික වහන්සේ අනිත් අයගේ නම් කියනවා. මගේ නම කියන්නේ නැහැ.' කියලා ඉතින් ඒකෙනුත් නොහොද නෝකක්කඩුවක් ඇතිකර ගන්නා.

ඊළඟට, යන්තම් - දන් අර 'හොස්ස ලහින් මැස්සා යනවා' වගේ සමහරවිට යම්තම් සිවුරු කොණක් ඇහේ වදින්න ඇති. ඒක ලොකුවට අරගෙන, ඒක මුල් කර ගෙන, අභූත වෝදනාවක් බුදුපියාණන් වහන්සේට ඉදිරිපත් කලා.

එපමණක් නොවෙයි අන්තිමට මේ උපමා දේශනා කලාට පස්සේ බුදු පියාණන් වහන්සේ වදාලා "ශාරීරික, ශාරීරික, මේ හිස් පුරුෂයාගේ හිස සත්කඩකට පැළෙන කලින් සමාව දෙන්න" කියලා. ඉතින් ඒ වගේම ශාරීරික ස්වභාවික වහන්සේත් ඒ හික්ෂුවට සමාව දෙන ආකාරයට උක්කුටිකයෙන් ඉඳගෙන "භාගාවතුන් වහන්ස මම ඒ හික්ෂුවට සමාව දෙනවා - ඒ ආයුෂ්මතුන් වහන්සේට. මගෙන් වරදක් ඇතොත් මටත් සමාවන සේකවා" කියලා නිහතමානීව ඒකත් ප්‍රකාශ කලා.

අන්ත එකකොට ඒ විදියට ඒ ශාරීරික ස්වභාවික වහන්සේගේ උදාර ගුණය පෙන්වුම් කෙරෙනවා. අර තරම් අභූත වෝදනාවක් කරලත් "ඒ

කියන්නේ බොරුව - මම කියන්නේ ඇත්ත" කියලා එතන වාද විවාද කරන්න ගියේ නැහැ. තමන් වහන්සේගේ නිහතමානීත්වය තුළින් සිංහනාදයක් කලා. ඒ සිංහනාදය දරාගන්න බැරුව තමයි අර හික්ෂුව ඇවිල්ලා ඊළඟට බුදුපියාණන් වහන්සේ ළඟදී සමාව ඉල්ලුවේ. බුදුපියාණන් වහන්සේත් මෙතනදී ප්‍රකාශ කළේ හිස සත්කඩකට පැළෙනවා කියලා. මොකද, අයෙහිපවාදී කර්මය කියන එක ඉතාම භයානක පාපකර්මයක්. ගුණයෙන් උතුම් ආයුෂියන් වහන්සේලාට ඒ විධියට අභූත වෝදනාවක් කිරීම තුළින් තමාට විශාල අකුශලයක් එකතු වෙනවා. සමාකරවා ගැනීමෙන් බොහෝ දුරට ඒ අකුශලය කඩාගන්න පුළුවනි. ඒක නිසා තමයි අර හික්ෂුවට සමා නොකලා නම් හිස සත්කඩකට පැළෙනවා කියලා බුදු පියාණන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කළේ එතන.

ඉතින් මෙන්න මේ උපමා ආශ්‍රයෙන් අපි හිතා ගන්න ඕන මේ ලෝකයේ මාන්තය කියන එක කොයි තරම් භයානක ක්ලේශයක්ද කියලා. බොහොම අකුසල් වලට පෙළඹෙන්න මේ මාන්තය නිසා. හිත තුළ ඇති කර ගන්නවා එක්කො තමන්ගේ ශරීරය පිළිබඳව, තාන්ත මාන්ත ආදිය පිළිබඳව, නිලතල ආදිය පිළිබඳව, ධනය පිළිබඳව, මේ විදියට මාන්ත ඇතිකරගෙන ඒවා මගින් ගුණයේ වටිනාකම හෙළා දකිනවා. ගුණමකු කමයි මෙතන තිබෙන්නේ. ගුණය මැකීම, ගුණමකුකම කියන එක ඉතාම බරපතල අකුශලයක්. එතන ඒ හික්ෂුව කළෙන් ඒකයි. ඒ ගුණමකුකම නිසා අර විදියට සමාකර නොගන්නා නම් සමහර විට භයානක විපාකයකට මුණ දෙන්න ඉඩ තිබුණා. එබඳු ප්‍රවෘත්ති සඳහන් වෙනවා ධර්මයේ.

දන් ශාරීරික ස්වභාවික වහන්සේ සම්බන්ධවම තවත් සිද්ධියක් සඳහන් වෙනවා - තවත් නිදර්ශනයක් වශයෙන් කියතොත් - ශාරීරික මොග්ගල්ලාන කියන ස්වභාවික වහන්සේලා තමයි අග්‍රශ්‍රාවකයින් වහන්සේලා. දේවදත්ත තෙරුන් වහන්සේගේ ගෝලයෙක් හිටියා කෝකාලික කියලා. ප්‍රධාන ගෝලය. එක දවසක් කෝකාලික හික්ෂුව ඇවිල්ලා බුදු පියාණන් වහන්සේ ඉදිරියේ මේ විධියට අභූත වෝදනාවක් කලා. "ශාරීරික මොග්ගල්ලාන දෙදෙනා පාපී ඉච්ඡාවන්ට, ආශාවන්ට, යටවෙලා ජීවත් වෙන්නේ" කියල බොරු වෝදනාවක් කලා. බුදුපියාණන් වහන්සේ කීවා. "නෑ නෑ කෝකාලික ශාරීරික මොග්ගල්ලාන දෙනම ඉතාම ප්‍රියශීලීයි, ඉතාම හොඳයි" කියලා.

නමුත් තුන්සැරයක්ම එහෙම කියලා මේ කෝකාලික හික්ෂුව ආපසු හැරිලා ගියා. ගිහිල්ලා වැඩිවෙලා ගියේ නෑ ශරීරයේ ඉස්සෙල්ලා අඬ ඇට

තරම් බිබිලි හැදුනා. ඊළඟට ඒවා මුං ඇට තරම් විශාල වුනා. කඩල ඇට තරම් විශාල වුනා. ඊළඟට ඔහොම ඔහොම නෙල්ලි ගෙඩි තරම් විශාල වෙලා, අන්තිමට බෙලිගෙඩි තරම් විශාල වෙලා පුපුරලා ඒකෙන්ම මැරලා ගිහිල්ලා නිරයේ උපන්නා කියල කියනවා. අන්න ඒකෙන් තේරෙනවා අර අඟුකවෝදනා, ගුණමකුකම් - මේවා කොයි තරම් භයානක අකුසල්ද කියන එක.

දන් මෙනන අපි මුලදිම සමාදන් වුනා ආජීවඅෂ්ටමක ශීලය. ඒකෙන් කියනවානේ.

මුසාවාද	වෙරමණී සිකඛාපදං	සමාදියාමී
පිසුනාවාවා	වෙරමණී සිකඛාපදං	සමාදියාමී
ඵරුසාවාවා	වෙරමණී සිකඛාපදං	සමාදියාමී
සමඵසුලාපා	වෙරමණී සිකඛාපදං	සමාදියාමී

ඉතින් මෙනනත් මේ මුසාවාදයයි. ඊළඟට ඒ වගේම පරුෂ වචනය - අපි සුඵ හැටියට සළකන එක. ඒවාට අරමුණු වූ පුද්ගලයන් අනුවයි, කර්මයේ බරපතලකම එන්නේ. ලෝකයේ ගුණයෙන් වැඩි ආයඝී උත්තමයින් වහන්සේලා පිළිබඳව ඒ වගේ අඟුක වෝදනා, එහෙම නැත්නම් කේළාමි කිම් ආදියෙන්, බොරුකිම් ආදියෙන්, උන්වහන්සේලාට පීඩා කිරීම ඉතාමත්ම බරපතල අකුසලයක් කියන එකයි ධර්මයේ දක්වෙන්නේ. ඒකට ආයෙඝීපවාදී කර්මය කියනවා.

ඉතින් ඒ අනුව අපට හොඳ පැත්තක් නරක පැත්තක් දෙකම පෙනෙනවා. ලෝකයේ ජීවත් වීමේදී බොහෝ විට අපි අකුසල් කරගන්නේ මේ මාන්තය නිසා. ඒකට මූලික වන දේ තමයි තමන්ගේ ශරීරය. ඒක නිසාත් හිතන්න වටිනවා කෙනෙකුට මේ කායගතාසනිය කියලා ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේ මේ දක්වන භාවනා ක්‍රමය ඉතාමත්ම උපකාර වෙන බව. කෙනෙකුට තමන්ගේ කයේ පිළිකුල් බව මෙනෙහි කිරීම උපකාර වෙනවා. මෙනන කර්මසථාන දෙකක් තිබෙනවා- කර්මසථාන වශයෙන් කල්පනා කරල බලනකොට. ඉස්සෙල්ලාම අර ධාතු කර්මසථානය. භාවනාවට අදාල කොටස්, මේකෙන් පෙරා ගන්නවා නම් - මේ කථාන්තරයෙන් - දන් පදවි ආපෝ තේජෝ වායෝ කියල කියන ධාතු හතර තමයි, පොළව, වතුර, ගින්න, වායුව කියල හඳුන්වන්නේ. ඉතින් ඒ පිළිබඳව උපමා වලින් පෙන්නුම් කරන්නේත් ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේ, මේ මගේ ශරීරය මේවායින් හැදිල තිබෙන්නේ. ඒක නිසා මේ මහ පොළවේ පිටත තිබෙන පදවි

ධාතුවයි ශරීරයේ ඇතුළත තිබෙන පදවි ධාතුවයි දෙකම එකයි. ඇත්ත වශයෙන් ධාතු කර්මසථාන භාවනාවේදී දක්වන්නෙන් එහෙම එකක්. මේ ශරීරය තුළ තිබෙන පදවි ධාතුව - ඒකට නිදසුන් වශයෙන් දක්වනවා කෙස්, ලොම්, නිය, දත් ආදී ඝන කොටස් ශරීරයේ. කොටස් විස්සක්. දෙතිස් කුණපකොට්ඨාස, මේ පින්වතුන් දන්නවා ඇති. එයින් කොටස් 20ක්ම මේ පදවි ධාතුව නියෝජනය කරනවා. පෙන්නුම් කරනවා. ඝන තද දේවල් කෙස්, ලොම්, නිය, දත්, ඇට, මස් ආදිය.

ඊළඟට අපෝ ධාතුව කියන්නේ ජලය. ඉතිරි කොටස් දොළහ ජලයට අදාලයි. ලේ, සැරව, මුත්‍රා කෙළ ආදිය, ජලය වැඩිපුර ඇති නිසා මේවා ආපෝ ධාතුව. ඉතින් ඔහොම බලනකොට පදවි ආපෝ කියන ධාතු දෙකයි. ඊළඟට තේජෝ ධාතුව කියල කියන්නේ ශරීරය තුළ අපට ඔය උණ හැදුනා කියලා කියන්නේ. ශරීරයේ උෂ්ණ ස්වභාවයක් ඇති කරන එක. ඊළඟට ආහාරපාන පැසවන උෂ්ණය. ඒවා තේජෝ ධාතුව. ශරීරය තුළ තිබෙන තේජෝ ධාතුව. ඉතින් බාහිරව තිබෙන තේජෝ ධාතුවට අමුතු උපමා දෙන්න ඕනෑ නැහැ. මේ පින්වතුන් දන්නවා ගින්න කියන එක - බාහිර ලෝකයේ තිබෙන. ලිපේ තිබෙන ගින්නත් අතින් ඒවත් ඔක්කොම එකම බාහිරව තිබෙන ගින්න. මේ ශරීරය ඇතුළෙන් ඒ වගේම ගිනි ගොඩක් තිබෙනවා. මේ කුසගින්න කියන එක කවුරුත් දන්නවා. දරාගන්න බැර කුසගින්න. ඊළඟට උණ ගැනුනහම. ඒක තේජෝ ධාතුව. ඉතින් ලෝකයේ කවදත් ඇතුළතත් පිටතත් තිබෙන්නේ ඔන්න ඔය ධාතුවයි. ආධ්‍යාත්මික තේජෝ ධාතුව, බාහිර තේජෝ ධාතුව කියලා ධර්මයේ මේවා තේරුම් කරන්නේ. ඇතුළත තිබෙන තේජෝ ධාතුවයි. පිටත තිබෙන තේජෝ ධාතුවයි. ධාතුවශයෙන් බලනකොට දෙකම එකයි. නමුත් අපි මේ ඇතුළත තියන එක තදින් ගන්නවා. ඒ වගේම දන් වායෝ ධාතුවත් එහෙමයි. ඒකත් මේ ශරීරයේ අපි ඔය 'වාතාබාධ' කියල කියන්නේ. ඊළඟට ශරීරයේ ක්‍රියාකාරීත්වයට උපකාරී වන වායෝ ධාතුව ශරීරයේ උඩහට පහළට යනවා. විශේෂයෙන්ම ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස - හුස්ම ගැනීම. ඔය ධාතු හතරක මිටියක් තමයි අපි මේ ශරීරය කියල කියන්නේ.

මේක නිතර මෙනෙහි කරනකොට මෙනෙහි කරන්නෙ කොහොමද? මේ ශරීරයේ තිබෙන ධාතුවලට නිදසුන් කීපයක් ගන්නවා. ඔක්කොම නො කිවත් කෙස්, ලොම්. නිය, දත් ආදිය ශරීරයේ තිබෙන පදවි ධාතුවයි. ඊළඟට කෙළ, සොටු, ලේ, සැරව, මුත්‍රා ආදිය අපෝ ධාතුවයි. ඉතින් ඒකයි, බාහිර ආපෝ ධාතුවයි, දෙකම එකයි. තේජෝ ධාතුව පිළිබඳවත්

එහෙමයි. ඇතුළත තිබෙන තේජෝ ධාතුවත් බාහිරව තිබෙන තේජෝ ධාතුවත්, ඇතුළත තිබෙන වායෝ ධාතුවත් පිටත තිබෙන වායෝ ධාතුවත්- එහෙම බලල, යම්කිසි අවස්ථාවක් එනවා - හිත ඒ පැත්තට නැඹුරු කරනකොට - තමන්ගේ ශරීරය පිළිබඳව, අන්ත අර විදියේ පුදුම උපේක්ෂාවක් ඇතිවෙනවා, මේ ධාතුකර්මසථානය තුළින් - බොහෝ විට. කෙනෙක් නිවන් දකින්නෙ අර උපේක්ෂා ශක්තියෙන්. හිතේ ලොකු උපේක්ෂාවක්, නොවෙනස් බවක්, ඒ කොයි එකක් එකයි කියලා ඒ විදියට ගන්න ස්වභාවයක් එනවා. අර සැරියුත් ස්වාමීන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කළ ආකාරයට පිරිසිදු, අපිරිසිදු, ඒ විධියේ හේදයක් නොකර එහෙම ගන්න තත්ත්වයකට හිත ගේන්න පුළුවන්. ඔය ධාතු කර්මසථානය තුළින්. ඒ වගේම ඒක උපකාර වෙනවා අර මානය බිඳින්න.

'පිළිකුල්' - පිළිකුල කියන වචනයම පිළිකුල් බොහෝ දෙනාට. පිළිකුල් භාවනාවක් ඒ වගේම පිළිකුල්. සමහරු අහනවා ගිහියන්ට හොඳද පිළිකුල් භාවනාව කියලා. ගිහි හෝ වේවා, පැවිදි හෝ වේවා, මේ විදියට මේ අපායට යන තරම් තද මාන්ත ආදී කෙලෙස් නැතිකර ගන්න ඕන නම්, ඉතින් ඒකක් කායගතා සතියෙන් කෙරෙන බව සැරියුත් ස්වාමීන් වහන්සේගේ දේශනාවේ අනුසාරයෙන් අපට හිතාගන්න පුළුවනි. අපේ ශරීරයේ යථා ස්වභාවය. මේක නැති දෙයක් ඇති හැටියට පෙන්නුම්කරන එක නොවෙයි. බුදුපියාණන් වහන්සේ ලෝකයාට පෙන්නුම් කරන්නේ "යථා භූත සුඤ්ඤ". ඇත්ත ඇති හැටියට ප්‍රකාශ කරනව. ඇත්ත ඇති හැටියට ප්‍රකාශ කරනකොට නැත්තට කැමැත්තා මේ ඇත්ත ගැන කලකිරෙනවා. ඇත්ත කියන එක්කෙනා ගැනත් කලකිරෙනවා. ඒක ලෝක ස්වභාවයයි. නමුත් නුවණැත්තා කල්පනා කරන්න ඕනෑ, 'අපි පැත්තක් ගියත් කමක් නැහැ, මේ ඇත්තට තැන දෙන්න ඕන,' කියල. අන්ත ඒ විදියට කල්පනා කරලා දන් මෙනෙත්දී මේ කායගතා සතිය හැටියට පිළිකුල් ස්වභාවය, ශරීරයේ පිළිකුල් ස්වභාවය, නිතර මෙනෙහි කිරීම තුළින් කෙනෙකුට සංසිද්ධා ගන්න පුළුවන් අර උස් මට්ටම, ලස්සන, අවලස්සනකම්, ශක්තිවන්තකම්, දුබලකම් ආදී වශයෙන් ලෝකයා ඇති කර ගෙන තිබෙන මට්ටම්, මාන්ත. එහෙම බැලුවාම කෙනෙකුට හිතෙන්න පුළුවනි. "අපට එතකොට තරඟයකට ඇතුල් වෙන්නත් බැහැ නේද?" කියලා. ලෝකයා කරන්නෙම තරඟ කිරීමේ තමයි. ඔය ඔක්කොම තරඟ අන්තිමට කෙළවර වෙන්නේ කොතනින්ද කියන එක මේ පින්වතුන් දන්නවා. ඒ නිසා ඒවා නොවෙයි හිතන්න කියෙන්නේ ලෞකික චටිනාකම් නොවෙයි, මේ සංසාරයෙන්, මේ භයානක සංසාරයෙන්, මිදීමයි.

අර වාගේ, මාන්ත වාගේ, ක්ලේශයකින් පවා, අපි ඒ තරම් ගණන් ගන්නේ නැති එකකින් - අර හික්ෂුව හිස සත්කඩකට පැලෙන තරම් අකුසලයක් කළා නම්, මේවා කොයිතරම් භයානක ද කියල අපට හිතාගන්න පුළුවනි. ඒවාට ප්‍රතිකර්මය තමයි අර ශාරපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේගේ දේශනාවෙන් පෙන්නුම් කරන්නේ. කායගතා සතිය. කායගතා සතිය කියල කියන්නේ "කය අනුව ගිය සිහිය". කය අනුව සිහිය නොගිය නිසා තමයි අපට මේ කයේ තත්ත්වය නොපෙනෙන්නේ.

කයේ තත්ත්වය නොපෙනෙනවා පමණක් නොවෙයි. අපි මේ කයේ තත්ත්වය වසා ගන්නවා. සාමාන්‍ය සමාජයක ඉන්න ඕන නිසා අපි මේ ඇඳුම් පැළඳුම් ආදිය අදින බව ඇත්ත. නමුත් ඊටත් වැඩි යමක් බොහෝ දෙනා කරනවා. ඇතුට වැඩිය පෙන්නුම් කරනවා. ඒක විශේෂයෙන්ම දන්නවානේ මේ කවුරුත්. ශරීරය වඩා ශෝභමාන කරගන්න සමහරු මුළු දවසම ගෙවන්නේ. සමහරු මුළු දවසම ගෙවන්නේ මේ ශරීරය ශක්තිමත් කර ගන්න. ලෝකයේ තිබෙන හොඳම ආහාර ද්‍රව්‍ය යොදලා මේ ශරීරය ශක්තිමත් කරගන්න. ඉතින් ඒ විදියට මේ ශරීරය නිසයි, බොහෝ දෙනා මාන්තය ඇතිකර ගන්නේ. තවත් දේවල් තිබෙනවා. ඒක නිසා අපි නිතර කල්පනා කරන්න ඕන මේ ශරීරය කියන්නේ කුණප ගොඩක්. ඒක කවුරුත් නුවණින් කල්පනා කරනවා නම් මේකෙ භාගන්න දෙයක් නැහැ. අසුවී ගොඩක් වගේ දෙයක්. ඒක තමයි අර සැරියුත් ස්වාමීන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කළේ, මේක ඉතාමත්ම පිළිකුල් කටයුතු බලකුණක් වගේ. මනිකුණක් වගේ, එහෙම නැත්නම් අර මේද මස් හැලියක් වගේ, දෙයක් කියලා. අන්ත ඒ විදියට කල්පනා කරන කොටත් අර කෙලෙස් මට්ටම් යනවා. එක්තරා සමානාත්මතාවක්, උපේක්ෂාවක්, ඇතිවෙනවා ලෝකයා පිළිබඳව, ලෝකය පිළිබඳව, තම තමන්ගේ ජීවිත වලට වෙනදේ පිළිබඳව. අන්ත ඒ තුළින් තමයි කෙනෙක් අර අෂ්ටලෝක ධර්මයෙන් කම්පා නොවෙන තරම් ප්‍රබල හිතක් ප්‍රඥාවෙන් මතුකර ගන්නේ.

මෙනත විශේෂයෙන්ම භාවනා යෝගියාට මේ කථාන්තරය ආශ්‍රයෙන් ගන්න පුළුවන් අර ධාතු කර්මසථානයේ අගය. ධාතු කර්මසථානය විශේෂයෙන්ම නුවණ දියුණු කළ පුද්ගලයින්ට විෂය වෙනවා කියලා ප්‍රකාශ කළා. ඒ අයට සුදුසුයි කියලා. මොකද? ඒක ඉතාම සරලයි. එක පැත්තකින් බලන කොට සරලයි. කාරණෙත් ඇත්තයි. මේ ශරීරය සකස් වෙලා තියෙන්නේ ධාතු හතරෙන්. බාහිර ලෝකයේ තිබෙන්නෙත් ඒ ධාතු හතර. ඉතින් මෙනත මේ මා ඇතිකරගෙන තිබෙන වෙනස මෝහය නිසා,

මෝඩකම නිසා, මාන්තය නිසා, අවිද්‍යාව නිසා, ඇතිකර ගත්තු දෙයක් කියලා, ඒක අර යථා ස්වභාවයෙන් සැලකීමයි. පිළිකුල පිළිබඳවත් - ඒ කියන්නේ පිළිකුලෙන්- ඇතුළත කියන ස්වභාවය ගැන තමන් නිතර මෙනෙහි කරන්න ඕන, ඇත්ත ඇති හැටියට.

ඉතින් අර බුදුපියාණන් වහන්සේත් ප්‍රකාශ කරන්නේ ලෝකයා තුළ තිබෙනවය "විපල්ලාස" කියල විපර්ත අදහස් හතරක්. මුළුමනක් සංසාරයෙන් මිදීම, පහසුවෙන් දක්වන්න පුළුවන්, ධර්මකාරණා වශයෙන් දක්වනවා නම්, විපර්ත අදහස් හතරකින් මිදීමයි. අනිත්‍යය පිළිබඳව නිත්‍ය සංඥාව ලෝකයා තුළ තිබෙනවා. අසුභය පිළිබඳ සුභ සංඥාව ලෝකයා තුළ තිබෙනවා. දුක පිළිබඳව සැප සංඥාව ලෝකයා තුළ තිබෙනවා. අනාත්ම වූ දේ පිළිබඳව, තමාගේ නොවන දේ පිළිබඳව, ආත්ම සංඥාව ලෝකයා තුළ තිබෙනවා. මේ විපර්ත අදහස් හතර කඩන්න, නිතරම හිතට දාන්න ඕන ලෝකයේ අනිත්‍යතාව. අනිත්‍යතාව නිතර මෙනෙහි කරන්න ඕන. මේ ශරීරය මුල්කරගෙනත් බොහෝ දෙනා නිත්‍ය සංඥාවක් ඇතිකරගන්නවා. තමන් අමරණීයය කියලා හිතා ගන්නවා. කවදාවත් මැරෙන්නේ නැහැ කියලා හිතා ඉන්නවා. මේකෙ ගෙවීම් වේගය ජේන්නේ නැහැ. සාමාන්‍ය පියවි ඇසට පෙනෙන්නේ නැහැ. හිතට වැටහෙන්නේ නැහැ. ඒ වෙනුවට මේක සන සංඥාවෙන් එකක් හැටියට අරගෙන "මම" "මම" කියලා ව්‍යවහාර කරනවා. නමුත් මේක අනිත්‍යයි. ඒ වගේම තමයි මේකෙ අසුභ ස්වභාවය. අසුභ කියල කියන්නේ මේකෙ අවලස්සන පිළිකුල් සහගත ස්වභාවය. තමන් ඒ දිහා බලන්නේ නැහැ. එපමණක් නොවෙයි, ලෝකයාත් රවට්ටන්න ඒ අසුභ ස්වභාවය වසාගන්නයි මුළු ජීවිතේම ගත කරන්නේ. නමුත් ඒක භංගන්න බැරි අවස්ථාවලත් එනවා. ඉතින් ඔය විදියට සුභ සංඥාව ඉවත් කිරීමට අසුභ සංඥාව - 'අසුභය වැඩීම' උපකාර වෙනවා.

ඊළඟට ලෝකයෙ, සාමාන්‍ය ජීවිතයේ, ඇති දුක් ස්වභාවය. ඒකත් නිතරම මෙනෙහි කරන්න ඕන. මේකෙ සැපය කියලා අල්ලාගෙන ඉන්නතාක් තමයි අපි සංසාරයේ ගමන් කරන්නේ. අනාත්ම සංඥාව ඇතිකර ගන්නත් ඕන. 'මමය' 'මගේය' කියල තමන්ගේ වසයෙහි පවත්වා ගන්න බැරි එක. මේ තමන්ගේ ශරීරයත් අනිකුත් 'මමය' 'මගේය' කියන දේවලුත් ඇත්ත වශයෙන්ම මේවා මගේ නොවෙයි. මේ මුළාවක් පමණයි, මමය මගේය කියලා සම්මත කරගෙන මේ ඉන්නේ. ඒකෙ යථා තත්ත්වය තමන් අවබෝධ කරගන්න ඕන.

ඒ තුළින් තමයි අන්තිමට යම්කිසි කෙනෙකුට විමුක්තියක්, සැනසීමක්, ඇතිකරගන්න පුළුවන් වෙන්නේ. ඉතින් ඒ විදියට මේ සුත්‍ර දේශනාව ආශ්‍රයෙන් කාරණා රාශියක් මතුවෙනව- එදිනෙදා ජීවිතයේදී තමන්ගේ දිවි පැවතුම් වලදී පැන නගින ගැටලු මර්දනය කරගන්නට උපකාරී වන කාරණා. විශේෂයෙන්ම අපි අර ප්‍රකාශ කළ මාන්තය පිළිබඳ කථාව. ඒ කියන්නේ නිහතමානිත්වය. බොහෝම අවස්ථාවලදී මාන්තය රැකගන්න කියලා සමහර කෙනෙක් මාන්තය වෙනුවෙන් භයානක අකුසල් කරනවා. ප්‍රාණඝාත ආදිය. එක වචනයක් වැරදුන හැටියේ ඒ ඇති, මිනීමැරුම් ආදියකට යන්න. ඒ භයානක තත්ත්ව වලට යන්න. එහෙම නැත්නම් කලකෝලාහල කරගන්න. එබඳු අවස්ථාවක අන්න ශාරීරික ස්වාමීන්වහන්සේ ගැන සිහිපත් කරගන්න වටිනවා. 'ශාරීරික ස්වාමීන්වහන්සේ අර වගේ උපමාවලින් දක්වා ගන්නවා නම් අපි කාටද උපමා කර ගන්නේ?', කියලා. ඉතින් ඒ විදියට මාන්තය පිළිබඳව. ඒ වගේම අනික් පැත්ත තමයි, එදිනෙදා ජීවිතය ගත කිරීමේදී මේවා මර්දනය කරගන්න උපකාර වන දේ තමයි, කායගතා සති භාවනාව. 'කය - අනුව - ගිය - සිහිය' නිතර සිහිපත් කරන්න ඕන. මේවට වියදම් යන දේවල් නොවෙයි. නිසි උපදෙස් ලබාගෙන නිතර එදිනෙදා ජීවිතයේ අර අනවශ්‍ය සිතිවිලිවලට යන සිත යොදන්න ඕන තමන්ගේ කයේ ස්වභාවයත් ජීවිතයේ ස්වභාවයත් වටහා ගැනීමට. ඒ තුළින් තමයි කෙනෙකුට යම්කිසි දවසක අර "සංසාරා න භවන්ති තාදිනෝ" කිව්ව වගේ සසර සැරසැරීම් නැතිවෙන්නේ.

මේ සංසාරය කියන එක මහා භයානක දෙයක්. මොකද, මේ සංසාර පැවැත්මට උපකාර වන දේ කර්මයයි - කුසල් හෝ අකුසල් හෝ මේ කරන කර්ම තුළින් අපි ඇතිකර ගන්නවා යම්කිසි චිත්ත වේග රාශියක්. ඒවායේ විපාක දෙන ස්වභාවයක් තිබෙනවා, ධම්මා වශයෙන්. ඒ කියන්නේ ඉතා සුළු මොහොතක ඇති කරගන්න කර්මයක තිබෙනවා මහා බල සම්පන්න විපාක ශක්තියක්. ඒ විපාක ශක්තිය තුළින් මේ පඨවි අපෝ තේජෝ, වායෝ කියන ධාතු හතර උපකාර කරගෙන ශරීර කුඩු මැවෙනවා ඒ ඒ භව වලදී. ඒකයි ධර්මතාව. සංසාරය කියලා කියන්නේ ඒකයි. අපි මේ සිත තුළින් ඇතිකර ගන්න යම්කිසි ශක්ති විශේෂයකට තමයි කර්මය කියලා කියන්නේ. "චේතනාභං භිකඛවෙ කමමං වදාමි" කියලා බුදු පියාණන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කළ ආකාරයට අපේ චේතනා තුළ තිබෙනවා යම්කිසි ශක්තියක්. කෙලෙස් වලට නතු වෙලා ඇති කර ගන්න බලවේග තුළින් යන්නේ අපාය වලට- නිරය, තිරසන් යෝනි, ජේත යෝනි, අසුර යෝනි කියන සතර අපායට ඇදිලා යනවා. ඒවා කුසල් පැත්තට හැරුනත්, පින්

කියන ඒවාට හැරුනත්, දිව්‍යලෝක, බ්‍රහ්ම ලෝක වලට ගිහිල්ලා කල්ප ගණන් ඒත් ඉන්නවා.

ඉතින් ඇත්ත වශයෙන් මේ මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව කියලා කියන්නේ අකුසල් වල ශක්තිය බිඳින්න අපි කුසල් - එහෙම නැත්නම් පින් - රැස් කරනවා. නමුත් එතනින් ඉවරවෙන්නේ නැහැ වැඩේ. සංසාරයෙන් මිදීමට නම් මේ හැම එකකටම හේතුවන මේ හිතේ තිබෙන අර කර්ම ඇති කරන ශක්තිය බිඳින්න ඕන. සංස්කාර කියලා කියනවා ඒකට. හිතෙන් ඇති කරනවා. හිතේ යම්කිසි ශක්ති විශේෂයක් තිබෙනවා, නැවත භවයක් මවන, කර්ම විපාක මවන. ඒ ශක්තිය බිඳින්න ඕන. ඒකටයි විදර්ශනා භාවනාව උපකාරී වන්නේ. ඒක නිසා දන් ඒ බුදු පියාණන් වහන්සේ දක්වූ මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව කියන එක පින් දහම් ආදියෙන් ඉවත් කරන එකක් නොවෙයි. නමුත් ඒවාත් ඉක්මවලා යනවා. පින් දහම් කියලා අපි ලෝකයේ සම්මත කරන දේවල් - ඔය දාන මානාදියෙන් අපි කරගන්න ඒවා - උපකාර කරගන්නවා අකුසලයට දුටු හිත කුසල පැත්තට නැඹුරු කරගන්න. නමුත් එතනින් නවතින්නේ නැහැ. අන්තිමට කරන්නේ මොකක්ද? මේ මුළු මහත් පඤ්චස්කන්ධය ගැනම කලකිරීමක් ඇතිකරගන්නව. රූප ස්කන්ධය මෙහෙමයි. මේ රූප ගොඩ ආශ්‍රයෙන් පවතින වේදනාත් අනිත්‍යයි. දුකයි අනාත්මයි. වේදනාවල් අනුව එන සංඥාවන්, හැදිනීම්, ඒවා තුළින් ඇතිකරගන්නා සංස්කාර කියල කියන මේ චිත්ත ශක්තීන්, මේ ප්‍රාර්ථනා ආදී හැම එකකම තිබෙනවා අනාත්ම ස්වභාවයක්. ඊළඟට මේ හිත මගේ හිතෙයි කියන මේ සිත. මේ හැම එකක්ම ගැඹුරින් විදර්ශනා භාවනාව තුළින් කෙනෙක් යම්කිසි අවස්ථාවක අවබෝධ කළානම් අන්ත එබඳු අවස්ථාවක තමයි අර ‘නිවන්’ ප්‍රත්‍යක්ෂ වෙන්නේ. ‘නිවන්’ කියලා කියන්නේ නිවීමයි. මේ නිවනේ නිවීම ලබාගන්න නම් මේ දැවීම නතර කරගන්න ඕනැ. ලෝකයා තුළ තිබෙන්නේ දැවීමයි.

ඊළඟට තවත් පැත්තකින් කියනවා නම් ලෝකයා පතන්නේ හැම තිස්සේම පැවැත්මයි. නමුත් බුදු පියාණන් වහන්සේ දක්වනවා, පැවැත්ම කොතැනක හෝ වේවා ඒක දුකක්. දන් අමුතු සැකයක් නැහැ නිරය ආදී තැන්වල, ප්‍රේත ලෝකවල, තිරිසන් ලෝකවල ඇති දුක කෙනෙකුට ධර්මානුකූලව හරි මේ තමන් දකින දේවලින් හරි දුක්බව තේරෙනවා. නමුත් බොහෝ දෙනා මේ දිව්‍යලෝක බ්‍රහ්මලෝක ගැන ලොකුවට හිතනවා. නමුත් ඒවාත් සදාකාලික නැහැ. පැවැත්ම එහෙම පිටින්ම දුකක්. මොකද? පැවැත්ම තුළ තිබෙන්නේ හිතේ ඇතිවන දේවල්වලට විපාක වශයෙන්

මතුවන දේ. සංසාරේ කළ දේවල්වලට විපාක වාර හැටියට ඒවා විඳ විඳ ඉන්නවා. කෙළවරක් නැහැ මේකේ. ඒක නිසා විදර්ශනා වශයෙන් මේකේ අනිත්‍ය, දුඃඛ, අනාත්ම ස්වභාවය, මේකේ හිස්බව, බුදු පියාණන් වහන්සේ දක්වනවා. එහෙම පිටින්ම ශුන්‍ය, හිස්, ස්වභාවයක් මෙනත තිබෙන්නේ. මුළුව නිසා, අවිද්‍යාව නිසා, මේ පැවැත්ම ලෝකයා දැඩිව අල්ලා ගන්නවා. නියම සැනසීම නම් නැවැත්මයි. මේ සංසාරයේ නැවැත්මයි.

ඒකයි ‘සංසාරා න භවනති තාදිනෝ’ - ‘එසේ වූ අයට සසර සැරසැරීම් නැත.’ ලෝකයා කොයිතරම් දීර්ඝ කාලයක් මේ සංසාරයේ ගත කළාද කියන එක බුදු පියාණන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කරන්නේ ‘අනම්‍යගෙගායං සංසාර වට්ටෝ’ කියලා. මේ සංසාර ගමනේ මුල් කෙලවරක් ජේතනේ නැහැ. ඒ තරම් දීර්ඝ කාලයක් විවිධ ජාතිවල උත්පත්ති ලබමින් මේ සසර ඇවිල්ලා තියෙනවා. මොකද ඒකට හේතුව? තණ්හාව. සංසිඳවා ගන්න බැරි ආශාවල්. ඉතින් මේ ආශාවල් ඒ එකක් සන්සිඳවනකොට තව දාහක් මතු වෙලා එනවා. මේවායේ යථා ස්වභාවය ප්‍රඥාවෙන් දකින්නාක් - ඒ කියන්නේ. තණ්හාව කියල කියන්නේ අල්ලා ගැනීමට, එකතුකර ගැනීමට, තිබෙන ආශාව. මේක තුළ තිබෙන්නේ අවිද්‍යාවක් බව වැටහෙන්නේ, මේ එකක්වත් තමන්ගේ වසයෙහි පවතින්නේ නැති නිසයි. තමන්ගේ ශරීරයත් ගෙවී ගෙවී යන හැටි දකින්න ඕන. ඇතිවීම් නැතිවීම් දෙක දකින්න ඕන. ඇතිවීම් වේගයට වඩා වේගයෙන් මේ නැතිවීම් ලෝකයේ සිද්ධ වෙනවා. අන්ත ඒ විදියට ඒ විදර්ශනා නුවණ මතුකර ගන්න පුළුවන් වෙන්නේ ඔය කායගතා සතිය ආදී භාවනාවකින් තැන්පත් වන සිතට. සමාධියෙන් තැන්පත් වන සිතට, මේ ශරීරය, රූපය, පිළිබඳව, වේදනාවල් පිළිබඳව, ඒවායේ අනිත්‍ය ස්වභාවය වැටහෙනවා. ඒ අනිත්‍යතාවත්, සමහරවිට දක්වනවා - අනිත්‍ය සංඥාවමත් - මානස බිඳීමට උපකාර වෙනවා කියලා. “මමය මාගේය” කියලා ඒ දැඩිව ගැනීම එන්න එන්නම යම් ප්‍රමාණයකින් අඩුවෙනවා නම් ඒ ප්‍රමාණයට මානස ආදී කෙලෙස් අඩුවෙනවා.

ඒ අනිත්‍ය ස්වභාවය. ඊළඟට මේ පැවැත්මේ ඇති දුක් ස්වභාවය, ඒවා ගැන නිතර මෙනෙහි කරන කොට ඒ තුළින් අර විදර්ශනා ඥාන වැඩෙනවා. අවසානයේ කල්පනා කරන්න ඕන මේ එකක වත්- ලෝකයා ‘මමය’ ‘මාගේය’ කියලා ගත්තත්- මෙනත සත්‍යතාවක් නැහැ. මේක තමා ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් දකින්න ඕන, එකක්වත් තමාගේ වසයෙහි පවත්වා ගන්න. බැරෑරුම් මේකට ‘මමය’ ‘මාගේය’ කීම මුළාවක් බව.

ඔය ත්‍රිලක්ෂණය තුළින් තමයි, කෙනෙකු ඒක ප්‍රත්‍යක්ෂ කරගත්තු අවස්ථාවේ තමයි, මාගීඵල අවබෝධය ලබන්නේ. ඉතින් මේ හැම එකකින්ම අපි තේරුම් ගන්න ඕනෑ අපි මේ කළේ මොකක්ද? ප්‍රධාන වශයෙන්ම, ශාරීරික මහා ස්වමිත් වහන්සේගේ ගුණ බඳුනෙන් පැන් දෝතක් අරගෙන අපේ ජීවිත සරුකරගන්න ආදර්ශ ගත්තා.

ඊළඟට අපි කල්පනා කරන්න ඕනෑ ඒ සැරියුත් ස්වමිත් වහන්සේගේ ශක්තියට, - ඒ උතුම් ගුණ සම්භාරයට - හේතු වූනේ අන්ත අර කියාපු කාය ගතා සති භාවනාව හොඳින් වැඩීමයි. ඒක නිසා අපිත් ඒ මාර්ගයේ යන්න අධිෂ්ඨාන කරගන්න ඕන.

දන් මේ පින්වතුන්ට ඒ වගේම එදිනෙදා ශීලය පිළිබඳව, එදිනෙදා ගන්නා ශික්ෂාපදවල ඇති වටිනාකම මෙයින් පෙනෙනවා. ප්‍රාණඝාතයෙන් භොරකම් කිරීම ආදියෙන් වගේම, බොරුකීම, කේළාමකීම, පරුෂ වචනකීම, නිෂ්ඵල වචන දෙඩීම - මේ හැම එකකින්ම කරන්නේ අකුසල ශක්තියක් ඇතිකර ගැනීමයි. ඒවාට අරමුණු වන පුද්ගලයින්ගේ ගුණ මහන්තත්වය, අනුව ඒ අකුසලය එක්කෝ බැරැරුම් වෙනවා. එක්කෝ ලිහිල් වෙනවා.

ලෝකයේ අපි උසස් හැටියට සලකන, එහෙම නැත්නම් ලෝකයාට ශාන්තියක් ගෙන දෙන, බුදු, පසේබුදු, මහරහතන් වහන්සේලා ආදීන් එක පැත්තකින් ලෝකයාට විශාල ශාන්තියක්. නමුත් පවිකරන පුද්ගලයාට ඒක ඉතාම ඉක්මණින් නිරයට යන්න මාර්ගයක්. ඒ නිරයට යන්න මාර්ගයක් කියන්නේ අන්ත අර විදියට හිත දුෂ්‍ය කරගත්තෝතින්. දන් කෝකාලික කථාව අපි නිදර්ශනයක් හැටියට දක්වුවා. හිත දුෂ්‍ය කරගත්තෝත්, වැරදි වචනයක් පාවිච්චි කළොත්, දන දන බොරුවක් කියලා, එහෙම නැත්නම් කේලමක් කියලා, ඒ ආදී වශයෙන් ඒ ගුණයට නිග්‍රහ කළොත් ඒක භයානක විපාක දෙන එකක්.

ඒක නිසා සංසාරය කියන්නේ ඉතාම පුදුම භයානක තත්වයක්. නොයෙකුත් හේතූන් නිසා, කෙලෙස් වලට වසන වීම නිසා, මෝහය නිසා මෝඩකම නිසා, ආසාවන් නිසා, නොයෙකුත් විදියේ කර්ම කරමින්, දීර්ඝ කාලයක් අපි මේ සංසාරේ ගෙවලා තිබෙනවා. ඉතින් කිසිම කෙනෙකුට, සංසාරයේ ඉන්න කිසිම සත්ත්වයෙකුට, ඇත්ත වශයෙන්ම මාන්තයක් ඇතිකරගන්න හේතුවක් නැහැ. මොකද? සමහර කෙනෙක්, මේ ඉන්න තිරිසන් සතුන් තත්ත්වයෙන් පසුගිය ආත්මවල හිටිය වෙන්න පුළුවන්. ප්‍රේත තත්ත්වයේ හිටිය වෙන්න පුළුවන්. ඉතින් මෙහෙම කලාතුරකින්

ලැබිවිට දෙයක් තමයි මනුෂ්‍යාත්මභාවය කියන්නේ. ඒකෙන් මේ ලැබී තිබෙන ශරීර කුඩුව - මේකත් අර විදියට මාන්තයක් ඇතිකරගත යුතු දෙයක් නොවෙයි, අමුමස් හැලියක්. එහෙම නැතිනම් කුණපයක් වගේ දෙයක්. එබඳු දේවල් ගැන නිතර කල්පනා කරනවා නම් - ඒක ලෝකයාට කීම නොවෙයි. තම තමන්ම නිතර මෙනෙහි කරනවා නම් - අන්ත හිත ධර්මයට නැඹුරු වෙනවා, නිවනට නැඹුරු වෙනවා.

මේ සංසාරයෙන් මිදීම - මේකට උපකාරවන මාගීයයි බුදු පියාණන් වහන්සේ ආයාචි අෂ්ටාංගික මාර්ගය හැටියට දක්වල තිබෙන්නේ. ඒ ආයාචි අෂ්ටාංගික මාර්ගයේ සම්මා දිට්ඨිය කියල කියන්නේ ඔය ටිකයි. ඇත්ත වශයෙන්ම ලෝකයේ යථා ස්වභාවය. මුළු මහත් පැවැත්මම දුකක් කියලා කියන එක. මේක යට තිබෙන්නේ තණ්හාව. මේ තණ්හාව යම් අවස්ථාවක සංසිදුවා ගත්තෝත්, අන්ත ඒ අවස්ථාවේ තමන්ට විශාල සැනසීමක්, ශාන්තියක් මේ ජීවිතේදීම ලබාගන්න පුළුවන් බව. ඊළඟට ඒකට උපකාරවන දේ තමයි මේ අංග අටකින් යුක්ත මාර්ගයේ ගමන් කිරීම. ඒ සම්මා දිට්ඨිය, හරි දක්ම, කෙනෙකු තුළ ඇතිවුණා නම් ඒ පුද්ගලයා තුළ හරි දක්ම නිසාම, හරි සිතූම් පැතුම් ඇතිවෙනවා. දේව්‍ය නරකය කියලා මෙමතිය වඩන්න පටන්ගන්නවා. හිංසාව නරකයි කියලා අවිභිංසාව - ඊළඟට ගිහි ගෙයින් නිකම් පැවිදිවීම - අත්හැරීමේ වටිනාකම - නෙකකමම අව්‍යාපාද, අවිභිංසා කියලා කියනවා. ඒ හොඳ සිතූම් පැතුම්.

ඊළඟට හොඳ සිතූම් පැතුම් ඇතිවෙනකොට ක්‍රම ක්‍රමයෙන් ඒ අනුව වචනත් පාලනය වෙනවා. ඒක තමයි ඔය බොරුකීම, කේළාම් කීම, පරුෂ වචන කීම, හිස් වචන දෙඩීම, ආදියෙන් වැළකිලා වචනත් ඒ විදියට හරි මාර්ගයට යොදන්නේ. වචන හරිගැස්සෙන කොට ඒ ශක්තියම උපකාර කරගෙන, ඊළඟට - තමන්ගේ කර්මාන්ත කියලා කියන්නේ තමන්ගේ එදිනෙදා වැඩ නොවෙයි- ප්‍රධාන වශයෙන් කියන්නේ, අර ප්‍රාණඝාතයෙන් වැළකීම, භොරකම් කිරීමෙන් වැළකීම, කාම මිථ්‍යාවාරයෙන් වැළකීම, කියන කයෙන් කෙරෙන වැරදි ක්‍රියාවලින් වැළකීම 'සම්මා කමමනන්' හැටියට දක්වනවා.

ඊළඟට ඒකත් අර ඉඳහිටලා කරන එකක් නොවෙයි, තමාගේ ජීවිකාවත් ඒ විදියට සකස්කර ගත්තා නම් මෙතන සඳහන් 'මිථ්‍යා ආජීව' කියලා කියන වැරදි ජීවිකා ක්‍රමවලින්, - වසවිස වෙළඳාම්, ආයුධ වෙළඳාම්, සතුන් මසට ඇතිකිරීම, මාංස වෙළඳාම්, මත්පැන් වෙළඳාම්, ආදියෙන් ඉවත්වෙලා තමන්ගේ ජීවිකාව කරගත්තා නම්, අන්ත ඒ හොඳ ආජීවයක්

ඇති පුද්ගලයෙක් වෙනවා. ඊළඟට ඒ වගේම ඒ තුළින් දරණ උත්සාහයට තමයි 'සමමා වායාම' කියලා කියන්නේ - නිරන්තරයෙන්ම අකුසලයෙන් හිත මැත්කරගෙන, කුසලය පැත්තට නැඹුරු කරගන්න දරණ උත්සාහය. ඒකට උපකාරීවන දේ තමයි, නිතර සතිමත්ව, හොඳ සිහිබුද්ධියෙන් සිටීම, 'සමමා සතිය'. එයින් සමමා සමාධිය වැඩිලා හරි සමාධියක් ලැබෙනවා. ඒ සමමා සමාධිය තුළින් තමයි, නිවන ප්‍රත්‍යක්ෂ කරගන්න පුළුවන් වෙන්නේ.

මය විධියට අපට හිතා ගන්න පුළුවන් බුදු පියාණන් වහන්සේ දක්වා වදාළ මේ වතුරාසි සත්‍ය දේශනාව තුළ මේ හැම දෙයක්ම අධංග වෙනවා. ඒ අනුව අපේ ජීවිත සකස් කරගන්න අධිෂ්ඨාන කරගන්න වටිනවා, මේ වටිනා පෝය දවසේ.

අද එකකොට මේ පින්වතුන් අර සැරියුත් ස්වාමීන් වහන්සේගේ ගුණ සම්භාරය පිළිබඳව 'මුදිතා' ගුණය ඇතිකර ගන්නා. අර ගුණමකුකම වෙනුවට මුදිතාව කියන එක ඉතාම වටිනා ගුණයක්. කෙනෙකුගේ යම්කිසි ගුණයක් පිළිබඳව මුදිතාව කියන සතුටු වීම ඇතිකර ගන්නා නම්, අපි ටිකෙන් ටික ඒකට නැඹුරු වෙනවා. ඉතින් ඒ විදියට මේ සුළු වේලාව තුළ, මේ පින්වතුන් අග්‍රග්‍රවක මහා ශාරීපුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේගේ ගුණ සම්භාරය මෙනෙහි කිරීමෙන් ධර්මයට හිත නැඹුරුකරගෙන ඒ උත්තමයන් වහන්සේට ගුණ පූජාවක් වගේ අපේ හිත් තුළ මුදිතාවක් ඇතිකර ගන්නා.

ඒ වගේම ඒ උන්වහන්සේ ප්‍රකාශ කළ වචන ආශ්‍රයෙන් අපේ ජීවිතයට අදාළ වන එදිනෙදා ශීලයට සමාධියට භාවනාවට අදාළ කාරණා රාශියක් මතුකර ගන්නා. ඉතින් මේ පින්වතුන් කල්පනා කරන්න ඕන එදිනෙදා ජීවිතය ගත කරන කොට නිවනට උපකාරවන විදියට නොවෙයි බොහෝ දෙනා කාලය ගත කරන්නේ. මේ පැය තුළ මේ පින්වතුන්ට නිවනට උපකාරවන - ශ්‍රද්ධාව, වීර්යය, සතිය, සමාධිය, ප්‍රඥාව කියලා කියන යම්කිසි දවසක ඉන්ද්‍රිය ධර්මයන්, බල ධර්මයන් හැටියට නිවනට උපකාරවන - ධර්ම පවා දියුණු කරගන්න අවස්ථාව සැලසුනා. තුණුරුවන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව, ඊළඟට ඒ වගේම මේ ධර්මය අනුව ජීවත් වීමට යම්කිසි වීර්යයක් ඇති කර ගන්න පුළුවන් වුනා. ධර්මයට සිත නැඹුරු වීම තුළින් සතිය, එයින් හිතේ යම් තැන්පත් කමක් ඇතිවුනා නම් අර අකුසල ධර්ම සන්සිදිලා, අන්ත සමාධිය. ධර්ම වැටහීමක් ඇතිවුණා නම් ප්‍රඥාව.

මෙන්න මේ පහ අපේ දකුණු අතේ ඇහිලි පහ වගේ කියලා හිතා ගන්න ඕන. වම් අතේ ඇහිලි තමයි අර කාම සිතුවිලි, දෝෂ සිතිවිලි, නිදිමත

අලසගති, නොසන්සුන්කම, සැක කුකුස්, දෙහිඩියාව වගේ දේවල්- ඉවත්කළ යුතු දේවල්. දකුණු පැත්ත තමයි මෙන්න මේ ශ්‍රද්ධාව වීර්යය, සතිය, සමාධිය, ප්‍රඥාව. ඒ විධියට අපේ ජීවිතයට උපකාරවන කාරණා රාශියක් මේ දේශනාව තුළින් අපි එකතු කරගන්නයි කියලා සතුටු වෙන්න ඕන.

ඒ වගේම මේවා යම්කිසි දවසක තමන්ගේ නිවනට උපකාරී වෙනවා. ඊළඟට මෙතෙක් මේ තමන් රැස් කර ගත්තු කුසල සම්භාරය ධර්ම ශ්‍රවණයෙන්, ඒ වගේම අපි ධර්මදේශනාමය වශයෙන් ඇති කරගත්තු කුසල රාශිය අනුමෝදන් කරමු. ප්‍රධාන වශයෙන්ම ශාසනාරක්ෂක දෙවි දේවතාවුන් ඇතුළු යම්කාක් නිවනට කැමති, ධර්මයට, පිනට කැමති, දෙව්වරු සිටිනවා නම් ඒ හැම කෙනෙක්ම මේ පින් අනුමෝදන් වී ප්‍රාර්ථනීය බෝධියකින් උතුම් වූ අමාමහ නිවන සාක්ෂාත් කරගනිත්වා! එසේම අවිච්ඡේ සිට අකනිටාව දක්වා වූ සියලු සත්ත්වයෝ - අපගේ ඥාතීන්, ඇතුළු හැම දෙනෙක්මත්- මේ පින් අනුමෝදන් වී, ඒ කුසල් සිත් පිහිට කරගෙන, කල්‍යාණමිත්‍ර ආශ්‍රය ලබාගෙන, බණ භාවනා කරලා, හැකිතාක් ඉක්මණින් මේ අතිසෝරවූ සංසාර දුකින් අත්මිදෙත්වා! අපටත් මේ ධර්ම ශ්‍රවණානිශංසයෙන්, මේ පින්දීමී ආදියෙන්, රැස්කරගත්ත උදාර කුසල චේතනා පිහිට කරගෙන හැකිතාක් ඉක්මණින් මේ ජීවිතයේදීම සෝවාන්, සකදාගාමී, අනාගාමී, අර්හත් කියන මාර්ගඵල ප්‍රතිවේධයෙන් සියලු සංසාර දුකින් අත්මිදිලා උතුම් අමාමහ නිවනින් සැනසීමට මේ කුසලය හේතු වාසනා වේවා! කියලා දන් මේ ගාථා කියලා පින් දෙන්න.

“එත්තාවතා ව අමෙහති .....”

ධම් ග්‍රන්ථ මූලාශ්‍ර භාරය මගින් පළකරන ලද ග්‍රන්ථ

වෙනත් කෘති

ග්‍රන්ථ නාමය		පිටපත් සංඛ්‍යාව	
01.	නිවනේ නිවීම	පළමු වෙළුම	11000
02.	නිවනේ නිවීම	දෙවන වෙළුම	8000
03.	නිවනේ නිවීම	තෙවන වෙළුම	5000
04.	නිවනේ නිවීම	සිවුවන වෙළුම	6000
05.	නිවනේ නිවීම	පස්වන වෙළුම	5000
06.	නිවනේ නිවීම	සයවන වෙළුම	3500
07.	නිවනේ නිවීම(පුස්තකාල මූලාශ්‍රය)	ප්‍රථම භාගය(1-6 වෙළුම්)	500
08.	නිවනේ නිවීම	සත්වන වෙළුම	3000
09.	නිවනේ නිවීම	අටවන වෙළුම	3000
10.	නිවනේ නිවීම	නවවන වෙළුම	5000
11.	නිවනේ නිවීම	දසවන වෙළුම	5000
12.	නිවනේ නිවීම	එකොළොස්වන වෙළුම	3000
13.	පහන් කණුව ධම් දේශනා	පළමු වෙළුම	9000
14.	පහන් කණුව ධම් දේශනා	දෙවන වෙළුම	8000
15.	පහන් කණුව ධම් දේශනා	තෙවන වෙළුම	6000
16.	පහන් කණුව ධම් දේශනා	සිවුවන වෙළුම	7000
17.	පහන් කණුව ධම් දේශනා	පස්වන වෙළුම	6000
18.	පහන් කණුව ධම් දේශනා	සයවන වෙළුම	4000
19.	'හිතක මහිම'	පළමු වෙළුම	8000
20.	'හිතක මහිම'	දෙවන වෙළුම	5000
21.	උත්තරීතර හුදෙකලාව		8000
22.	විදසුන් උපදෙස්		5000
23.	වලන චිත්‍රය		3000
24.	Towards A Better World		6000
25.	Seeing Through		3000
26.	Nibbana - The Mind Stilled	Volume I	3000
27.	Nibbana - The Mind Stilled	Volume II	3000
28.	Nibbana - The Mind Stilled	Volume III	3000
29.	Nibbana - The Mind Stilled	Volume IV	1000
30.	Nibbana - The Mind Stilled	Volume V	2000
31.	The Magic of the Mind		2000

1. Concept and Reality in Early Buddhist Thought -(1971)*
2. Samyutta Nikaya - AnAnthology, Part II - Wheel No, 183/185 -(1972)*
3. Ideal Solitude - Wheel No, 188 - (1973)*
4. The Magic of the Mind - (1974)*
5. උත්තරීතර හුදෙකලාව -'දම්සක්' අංක 172/173 - (1990)*
-එම- (නව මූලාශ්‍රය), ධම් ග්‍රන්ථ මූලාශ්‍ර භාරය (2001)
6. Towards Calm and Insight - (1991)
7. විදසුන් උපදෙස් - (1996)
8. නිවනේ නිවීම - (1997-2004)
-ධම් ග්‍රන්ථ මූලාශ්‍ර භාරය, මහා භාරකාර දෙපාර්තමේන්තුව
(සම්පූර්ණ පොත වෙළුම් 11 කින් නිකුත් වී ඇත.)
9. From Topsy - turvydom to Wisdom -Volume 1 - (1998)
(Essays written for 'Beyond the Net, - A website on the Internet
- Website address [http:// www.beyond thenet.net](http://www.beyondthenet.net))
10. පහන් කණුව ධම් දේශනා - 1- වෙළුම - (1999)
11. Seeing Through - (1999)
12. හිතක මහිම - 1 - (1999)
13. නිවනේ නිවීම - ප්‍රථමභාගය - (1-6 වෙළුම්) - පුස්තකාල මූලාශ්‍රය(2000)
14. හිත තැනීම - (2000)
15. පහන් කණුව ධම් දේශනා - 2 වෙළුම - (2000)
16. Towards A Better World -Translation of 'Lo-wada-Sangarava' - (2000)
17. පැවැත්ම හා නැවැත්ම - (2000)
18. ඇති හැටි දැක්ම - (2001)
19. පහන් කණුව ධම් දේශනා - 3 වෙළුම - (2001)
20. දිවි කතරේ සැඳෑ අඳුර - (2001)
21. කය අනුව ගිය සිහිය - (2001)
22. මා-පිය උවැටන - (2002)
23. ප්‍රතිපත්ති පුජාව - (2003)
24. Nibbana - The Mind Stilled - Volume I - (2003)
25. පහන් කණුව ධම් දේශනා - 4 වෙළුම - (2003)
26. අබිනික්මන - (2003)
27. හිතකමහිම - 2 - (2003)
28. පහන් කණුව ධම් දේශනා - 5 වෙළුම (2005)
29. පහන් කණුව ධම් දේශනා - 6 වෙළුම (2006)
30. Nibbana - The Mind Stilled - Volume II - (2005)
31. Nibbana - The Mind Stilled - Volume III - (2005)
32. Nibbana - The Mind Stilled - Volume IV - (2006)
33. Nibbana - The Mind Stilled - Volume V - (2007)
34. The Magic of the Mind- (2007)

* Buddhist Publication Society, P.O. Box, 61, Kandy බෞද්ධ ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශන සමිතිය, තැ.පෙ. 61, මහනුවර

නැවත මූලාශ්‍රය කරවීම පිළිබඳ විමසීම් :-
ඒ. ටී. බණ්ඩාර, ස්ථාපක, ධම් ග්‍රන්ථ මූලාශ්‍ර භාරය
රෝයල් ඉන්ස්ටිටියුට්, 191, හැවිලොක් පාර, කොළඹ 5.
දු.ක. - 0112-508173, 2592747 - 48